Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...21-hээ гарана | № 57 (14077) | 1973 оной мартын 10, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ХОНИШОДОЙ ЭРМЭЛЗЭЛ

Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия» колхозой хонишод түл абалгаяа эмхи гуримтайгаар үнгэргэжэ, хонин hүрэгөө бүри олошоруулха гэhэн зорилго урдаа табинхай. Ажахын түрүү хонишодой нэгэн Василий Ильич Климентьев 550 эхэ хонидые харууhална. Мүнөө үедэ тэдэнэр 100 эхэ хонин бүриhөө 80 хурьга абажа, тэдэнээ hайнаар түлжүүлжэ байнхай.

hаяхан Булаг тосхоноор ябахадаа ахалагша хонишонтой уулзажа, ажал хэрэгээрнь hонирхобоб. Байра байдалынь дард гэмээр заhагданхай. Хонидой хурьгалха үедэ үгтэхэ үбhэ, hолоомон хорёодо оруулаганхай байба. Талха тарялнай зүйл, модоной пабша намаа, нарhанай шэлбүүhэн хүсэд хүрэхөөр асаргданхай. Хашаа соонь hаруул. Бүлэг бүлэгөөр илгагдаhан хурьгадай таhалганууд соо дэбхэрэлдэхыень харахадаа, эндэхи хонишод үбэлжэлгэдөө эмхи гуримтайгаар ороо юм байна гэжэ hанаадхёо hэм.

Матрена Зиновьевна Климентьева. Груня Климентьева гэгшэд хурьгашадаар эндэ ажаллана. Өөдэргэн хурьгадай собхоролдохые обёорходоо эдэнэйшье хубитань бии гэжэ hанамаар байгаа.

— Үбэлжэлгэмнай хүшэрлэг сагта үнгэржэ байна. Мүнөө дээрээ хүрэхэ үбhэ тэжээл бии. Байhан тэжээлээ гамнажа, хонидойнгоо тэнхээ тамирые хараадаа абажа эдюулнэбди. Наруулп дулаан үдэрнүүдые хэрэглэжэ, хонидоо хагданда, тарялан дээрэ адуулха зэргэтэйбди, Абаhан хурьгадаа hайнаар түлжүүлхэ гэбэл эхыень садхалан байлга гэжэ малшад хөөрэлдэдэг гээшэ ааб даа. Ойрын үдэрнүүдтэ хонидынай хурьгалжа дүүрэхэ. Мүнөө жэлдэ манай отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриhөө 95 хурьга түлжүүлхэ гэhэн уялгатай юм. Хараалhанаа үлүүлэн дүүргэхэ зорилготой ажаллана гээшэбди, — гэжэ ахалагша хонишон Василий Ильич Климентьев мантай уулзахадаа мэдүүлбэ.

Нүхэр Климентьев ажахынгаа дүй дүршэлтэй хонишодой нэгэн Савелий Асташовтай хэдэн жэлэй туршада мүрысэдэг юм.

Хэлэhэн үгэдөө эзэн байхын тула Булагай хонишод оролдоно. Тингэншьегүй яахаб. Түл абалгаяа урагшатайгаар үнгэргэжэ, хурьгадаа нэгыеньшье гарзада оруулангүй хүхэ ногоон дээрэ гаргахаар тэдэнэр шармайн ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Василий Ильич Климентьев.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

...АБШАГАЙ АЖАЛАЙ ЖЭЛ

А. У. МОДОГОЕВ,

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь

...оние ажахын болон ...урын байгуулалтын ...өринуудай габшагай ...эл болгое гэжэ оро- ...ажалшадые уряал- ...С-эй Центральна Ко- ...ССР-эй Верховно Со- ...зидиум, Министрнүү- ...совет арадта ханда- ...

...дэ бүтэдэнhөө хэзээ ...hээ ехэ мэдэрэл, ...а мүнөө хэрэгтэй,— ...хандалга дотор хэ- ...юм. — Хүдэлмэришэн ...үйлэдбэриин коллек- ...эй ажалай хубитынь ...байха бүри, респуб- ...нэй ехэ амжалта ...бүри, манай союзна ...ин дэлгэр байдалтай, ...эй болохо, совет хү- ...аhуудал бүри hай- ...

...овет хүнүүд шэнги ...публикын ажалшад ...партиин XXIV съез- ...этэ шиидхэбэринүү- ...дын хараалhан ма- ...хэ Эхэ ороной эконо- ...социальна дэбжэл- ...алхы программые ехэ ...йгээр, зориг түгэ- ...үүлжэ байна.

...табан жэлэй үнгэр- ...жэлэй туршада рес- ...най промышленность ...гаргалгаяа 25 про- ...ехэ болгоо. Үнгэрhэн ...наймадахи табан жэ- ...үшын хоёр жэлтэй ..., промышленна үй- ...хэмжээн 1,6 дахин ...ихэдээ энэ ургалтын ... процентнь ажалай ...дээшэлүүлhэнэй ...лагдаа. Хоёр жэлэй ...промышленна продук- ...ые нэгэ хүн дээрэ ...1970 онойхидо орхо- ...процентээр нэмээ.

...икын хүдөө жахын ...сагай уларилай тон ...hаань. — 1971 ...ай үер, 1972 оной ... — үнгэрhэн табан ...да зэргын хэмжээн- ...ороохо таряа суг- ...ихэдэ энэ хэмжээн- ... малай ашаг шэмэ ...йна. Энээнэй ашаар ..., үндэгэ, hooho гү- ... ехээр худалдаха, ... нийтын малай тоо ...шоруулха арга бо- ...огдоhон байгаа. Ху- ...ын валовой продук- ...ээн урда табан жэ- ...дэ зэргын жэлэйхи- ...бал, 7 процентээр ...он.

...ико хүгжөөлгэдэ туй- ...эдэ hайн дүнгүүд ...ртиин XXIV съез- ...этэ шиидхэбэринүү- ...жоhон манай рес- ... хүдэлмэришэдэй, ...үдай, интеллиген- ...ы ажалшадай үүсхэл ...алай ашаар, тэрэшэ- ...эй зүүн районуудай ...ха баялигые түр- ...оөхэ гэhэн партиин ...ездын Директивые ...түйгөөр бэелүүлжэ ...артиин Центральна ...эй, Совет правитель- ... үргэлжын түhаламжын ашаар туйлагдаhан байна.

Үнгэрhэн эдэ хоёр жэлэй туршада республикын арадай ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэнэй капитальна hомололго 570 миллион түхэригhөө ехэ болоо. Энэ хадаа наймадахи табан жэлэй энэл үетэй сасуулбал, 1,6 дахин ехэ болоно. Хүдөө ажахыда хэгдэhэн капитальна hомололго 166 миллион түхэригтэ хүрөө. Харин үнгэрhэн табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада 90,7 миллион түхэриг hомологдоhон бэлэй. Республикымнай хүдөө ажахы 1971-1972 онуудай туршада 2 мянгаhаа олон трактор, 1600 комбайн, 1400 ашаанай автомашина болон хүдөө ажахын бусад олон техникэ абаа. Мелиоративна хүдэлмэриин үргэн ехэ программа бэелүүлхын тула республикадамнай мүнөө ехэ зөөри үгтөө hэн. Үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада хүдөө ажахын газарай 27 мянган гектар дээрэ ехэ мелиораци хэгдээ. 47 мянган гектар талмай дээрэ культуртехническэ хүдэлмэри хэгдээ.

Экономикын ургалтатай хамта, арадай ажаhуудал hайжарна. Түсэбтэ наймадахи табан жэлтэй сасуулбал, гэр байра, культурна, ажаhуудалай барилганууд бүри ехээр бодхоогдоно, худалдаа наймаан, ажалшадай hуудал байдал, арадай гэгээрэл, элүүрые хамгаалга улам хурдан түргэнөөр хүгжэнэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада республикын экономикын, соёл культурын гол гол hалбаринуудта туйлагдаhан дүнгүүд хэблэлдэ толилогдоhон байна. Эдэ дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, арадай ажахын бүхы hалбаринуудта хүдэлдэг ажалшад бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ абаhан социалис уялгануудаа нэрэ хүндэтэйгөөр дүүргээ, тиигээд шэн габьяата ажалайнгаа үрэ дүнгүүдээр омогорхохо эрхэтэй.

Зүгөөр омогорхохо гээшэ туйлаhанаараа hанаагаа амарха гэhэн бэшэ. Юуб гэхэдэ, урдамнай шэнэ хараа шэглэл, шэнэ зорилгонууд табигдана. 1973 ондо промышленна үйлэдбэри хүгжөөхэ талааршье, хүдөө ажахые саашадань дэбжээхэ талааршье, капитальна барилгын талааршье бүри ехэ түсэб даалгабаринуудые дүүргэхэ байнабди. Тиихэдээ түсэбтэ даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэhээ гадна, тэдэниие горитойхоноор үлүүлэн дүүргэхэ, хойто жэлнүүдтэ хэрэгтэй шухала нөөсэ байгуулжа үгэхэ зорилго табигдана. Ерэхэ жэлнүүдэй нөөсэ байгуулха гээшэ юуб, юундэ тэрэ шухала болонхойб?

Хурдан түргэн ургалтын туйлагдаашье hаань, түсэбтэ табан жэлэй үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй түсэбэй даалгабаринуудаар хараалагдаhан хүгжэлтын хэмжээн республикымнай экономикын бүхы hалбаринуудта туйлагдаагүй. Зарим hалбаринуудта техникоэкономическа хэдэ хэдэн шухала үрэ дүнгүүдээр гээгдэлдэ ороhон ушар бии. Энэ хадаа мүнөөнэй, түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ гээгдэлээ усадхажа, түсэбтэ даалгабаринуудые горитойхоноор үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн удхатай. Тиигэжэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан энэ жэлэй хэмжээндэ хүрөөд, табан жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые заатагүй дүүргэхэ эрхэ нүхэсэл байгуулха шухала.

Республикын экономикын хаана, ямар hалбарида эгээн ехэ гээгдэл ушарааб?

Нэн түрүүн — экономикын шухала hалбари болохо **капитальна барилгада.**

Түсэбтэ табан жэлэй үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада барилгын организацинууд хүгжөө, шэнэ техникээр баяжаа, барилга-хабсаралгын ехэ хүдэлмэри хэдэг болоо. Мүнөө барилгын организацинуудта 25 мянганhаа олон хүн хүдэлнэ. 200-hаа олон экскаватор, 400 шахуу башенна, автомобильна кранууд, 245 бульдозер, мүн бусад олон техникэ тэдэнэй гарта үгтэнхэй. Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада наймадахи түсэбтэ табан жэлэй энэл үетэй сасуулбал, барилгын, хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээн 60 процентhээ ехээр нэмээ.

Зүгөөр иимэ ехэ ургалтын туйлагдаашье hаань, табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй даалгабаринууд дүүргэлтэ болгогдожо шадагдаагүй. Гэбэшье 1971 оной капитальна hомололго ашаглаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэhэн байгаа. Теэд гол дүнгөөр — гол фондынуудые ашаглаха, шухала барилгануудые болзор соонь барижа дүүргэхэ — түсэбэй даалгабаринууд 1971 ондошье, 1972 ондошье дүүргэгдээгүй байгаа. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин гээгдэлдэ ороhон дээрэhээ республикын арадай ажахын хэдэ хэдэн hалбаринуудта, ехэнхидээ промышленностьда, бүхы дээрээ 100 миллион түхэригэй гол фондынууд ашаглалгада үгтөөгүй байшоо. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай түрүүшын ээлжээнэй үйлэдбэриин ехэ хүсэнүүд 1972 ондо ашаглагдаагүй. Тэрэшэлэн хүүргын металло-конструкциин завод. ЛВРЗ-гэй механическэ цехүүдэй блок, арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг зарим предприятинууд, тэрэшэлэн хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэдэ хэдэн томо барилганууд ашаглалгада үгтөөгүй.

Гэр байра, hургуули, үхибүүдэй эмхи зургаануудые бариха түсэб дүүргэгдээгүй.

Барилга-хабсаралгын организацинуудай түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэдэггүй байhанай шалтагаан юуб?

Гол шалтагаануудай нэгэн — олон тоото барилгануудые хэжэ, хүсэеэ, зөөрисэ, ажалай болон материальна хэрэгсэлнүүдээ тараaха ябадал болоно. Гэбэл, 1972 ондо республика дотор 1400-hаа олон барилга нэгэн доро хэгдэжэ байгаа. Ихэ олон барилга хэжэ, хүсэ зөөриеэ тараагаад байхадаа, ажалые ёhотоор оньhожоруулха, материальна техническэ талаар барилгые саг соонь хангаха арга боломжо олдохогүй байна бшуу.

Капитальна барилгын гээгдэлэй нүгөөдэ шухала шалтагаанинь гэбэл, барилгын организацинуудай өөhэдынь үйлэдбэриин үндэhэ hуури байгуулха түсэбэй дүүргэгдэхэгүй ябадал болоно. Түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха предприятиин барилгые уншагайруулаад, барилгын технологиие оньhожоруулаагүй, мүн бусад барилгануудые бодхоожо шадаагүй дээрэhээ барилгашад барилга-хабсаралгын ехэ хүдэлмэриие дүүргэжэ шадахагүй байшоо.

Гадна барилга дээрэхи ажалай эмхидхэлдэ байhан дутагдалнууд, техникэсэ муугаар ашаглаhан ушар, барилгада түрүү дүй дүршэлые hулаар нэбтэрүүлжэ байhан ябадал барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ нүлөөгөө үзүүлhэн байгаа ааб даа.

Капитальна барилгын түсэбые дүүргээгүй байhан ушар арадай ажахын бусад hалбаринуудай хүгжэлтэдэ, арадай ажаhуудалые hайжаруулха түсэб бэелүүлгэдэ нүлөөгөө үзүүлэнгүй байжа шадахагүй ха юм. Капитальна барилгын гээгдэлые түргөөр усадхаха гээшэ шухалын шухала зорилго болоно.

1973 ондо манай барилгын организацинууд үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада ушарhан гээгдэлээ усадхажа, 1973 ондо ашаглалгада үгтэхэ бүхы барилгануудые бодхоогоод, түсэбтэ табан жэлэй үлөөшэ хоёр жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ шухала хэрэгтэй нөөсэ байгуулха ёhотой.

Энэ зорилго хадаа хүнгэн бэшэ гэжэ хэлэе. Энэ зорилгые бэелүүлгэдэнь барилгын организацинуудта бүхы партийна, совет органууд, тэрэшэлэн захил хэдэг ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд бодото түhаламжа хүргэжэ байха зэргэтэй.

Олон ондоо барилгануудта зорюулан, мүнгэ зөөриеэ тараaха дутагдалые шууд сэхээр усадхажа, ашаглалгада үгтэхэ шухала барилганууд бүхы хүсэ зөөриеэ элсүүлхэ хэрэгтэй. Ашаглалгада hаяар үгтэхэ ямар барилганууд бодожо байнаб? Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай, хүүргын түмэр конструкцинуудые бүтээдэг Улаан-Үдын заводой түрүүшын ээлжээнэй барилганууд — эдэ предприятинууд мүнөө жэл 30 миллион түхэригэй продукци үгэхэ ёhотой: Галуута-Нуурай ГРЭС —энэ барилгада мүнөө жэл 13 миллион түхэриг ашаглагдаха ёhотой, харин хойто жэл 2 дахин ехэ мүнгэ зөөри ашаглагдаха байна: Улаан-Үдын мяханай комбинадай шубуунай мяханай цехые шубуу гүрэндэ тушааха болзор хүрэтэр ашаглаха хэрэгтэй; хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай шэнэ хүсэнүүд; хүдөө ажахын барилганууд, тэрэ тоодо Кабанскын нугаhанай фабрика, малай томо барилганууд, газарые мелиорацилха түсэбөөр хараалагдаhан барилганууд: гэр байра ба культурно-ажаhуудалай барилганууд: мүн бусад шухала барилганууд, тэрэ тоодо барилгын организацинуудай үйлэдбэриин предприятинууд. Барилгын организацинууд өөhэдын үйлэдбэригүйгөөр бүри ехэ боложо байhан барилга-хабсаралгын хүдэлмэриие дүүргэжэ шадахагүй бшуу.

Ушарhан гээгдэлээ түргөөр усадхажа, 1973 ондо—түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа бэелүүлхэ гээшэ республикын барилгашадай оло мянган тоото коллективэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

* * *

Республикымнай промышленность түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй даалгабаринуудые промышленна продукци худалдаха талаар үлүүлэн дүүргээ гэжэ дээрэ тэмдэглэгдээ hэн. Зүгөөр энэ хадаа юрэнхы дүн мүн. Хэрбээ промышленностиин hалбари бүхэниие хаража үзэбэл, хэдэ хэдэн hалбаринуудта хоёр жэлэй туршада табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан хэмжээе туйлаагүй үсөөн бэшэ предприятинууд бии. «Забайкаллес» комбинадай, барилгын материалнуудай промышленностиин, загаhанай, эдеэ хоолой, нютагай промышленностиин хэдэ хэдэн предприятинууд гээгдэгшэдэй тоодо ороно. 1971 ондо республикын 28 предприяти 10 миллион түхэригэй продукци дутуу үгөө. 1972 ондо 23 предприяти продукци худалдаха түсэбөө 8,5 миллион түхэригөөр дүүргээгүй. Түсэбөө дүүргээгүй байhан энэ ушар түрүү предприятинуудай түсэбhөө гадуур үгэhэн продукцяар бүтүүлэгдэхэгүй ха юм. Түсэбөөр ябуулагдажа байhан социалис ажахыда предприяти бүхэн түсэблэhэн үйлэдбэриингөө хэмжээе, ассортиментээрнь гүйсэд дүүргэхэ гээшэ хуулита хэрэг юм. Тиимэ дээрэhээ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада гээгдэлдэ ороод, арадай ажахын үмэнэ үритэй болоhон предприятинууд мүнөө жэл энэ үриеэ түлэхэ ёhотой. Тиимэhээ тэдэнэр жэлэй эхинhээ хойшо түсэбтэ даалгабаряа hараhaa hарада үлүүлэн дүүргэжэ байха зэргэтэй.

Гансахан үйлэдбэриин хэмжээнэй талаар түсэбтэ даалгабариие дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал предприятиин hайн хүдэлмэриие хододоо харуулжа байдаггүй юм. Ямар аргаар ажалай, материальна эд хэрэгсэлэй хэды шэнээн гаргаша гаргажа, продукци ехээр гаргадаг болооб гэhэн асуудал онсо шухала болоно. Научно-техническэ дэбжэлтые ба нөөсэ арга боломжонуудаа хүсэд дүүрэнээр ашаглаhанай үндэhөөр нийтын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ шухала гээд партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүд дотор онсолон тэмдэглэгдээ hэн.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев СССР-эй табин жэлэй ой тухай элидхэл дотороо иигэжэ хэлээ hэн: «Мүнөө гол зорилго гэбэл, хараа шугамаа эрид хубилгаха, ажахыгаа ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ арга дүрэдэ түшэглэхэ, тиигэжэ экономикын ашаг үрые горитойхоноор дээшэлүүлхэ ябадалые хангалга болоно. Экономическа ургалта болбол гол түлэб ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэhэнэй ашаар, мүнөө хүдэлжэ байhан үйлэдбэриин хүсэнүүдые улам дүүрэнээр ашаглаhанай ашаар, ажахыда гаргашалагдаhан түхэриг бүхэнэй, хэрэглэгдэhэн тонно металл, түлишэ, цемент, утэгжүүлгэ бүхэнэй бүри ехэ ашаг үрэ үгэhэнэй ашаар экономическа ургалтын туйлагдаха тухай эндэ хэлэгдэнэ».

Манай олон предприятинуудта, тэрэ тоодо продукци гаргаха, худалдаха түсэбөө дүүргэдэгшье предприятинуудта доторой баян арга боломжонууд hулаар ашаглагдана, үйлэдбэриин талмайн метр бүхэн, станок, түхеэрэлгэ, газар малтадаг машина болон бусад техникэ муугаар хэрэглэгдэнэ, ажалай, түүхэй эд болон материалай гаргашa удаанаар бага болоно.

Олон предприятинуудта түхеэрэлгэнүүд нэгэ хахад халаанhaa дээшэ ашаглагданагүй.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ РСФСР-эй hУРГУУЛИНУУДАЙ ГАБЬЯАТА БАГША ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арадай гэгээрэл хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьяатай байhанайнь түлөө эдэ нүхэдтэ **«РСФСР-эй hургуулинуудай габьяата багша»** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

1. **Абашеев** Петр Александровичта — республиканска санаторно-ойн интернат hургуулиин директор, Улаан-Үдэ хото.
2. **Аюшеева** Цырема Очировнада — Зэдын аймагай Зэдын дунда hургуулиин багша.
3. **Борькина** Ирина Даниловнада — Улаан-Үдын багшанарай 1-дэхи училищиин багша.
4. **Веретельников** Евгений Тимофеевичтэ — Мухар-Шэбэрэй аймагай Мухар-Шэбэрэй дунда hургуулиин багша.
5. **Машанова** Дарья Яковлевнада — Улаан-Үдэ хотын 36-дахи дунда hургуулиин багша.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1973 оной мартын 7.

Эрхим hайн зүжэгэй конкурс

Совет хүдэлмэришэн анги тухай драматургиин шэнэ зохёолнуудые байгуулха, үйлэдбэриин коллективүүдтэй литературын ажал ябуулагшадай зохёохы харилсаа холбооe саашадань бэхижүүлхэ зорилготойгоор мүнөөнэй совет хүдэлмэришэн анги тухай нэгэ акттай эрхим hайн зүжэг бэшэхын түлөө бүхэсоюзна конкурс СССР-эй Уран зохёолшодой холбоонтой хамта 1973 ондо үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри ВЦСПС абаба. Уран зохёолшод болон драматургнууд, самодеятельнэ авторнууд конкурсдо хабаадаха байна. Драматург А. В. Софронов конкурсын жюрие толгойлно.

Нэгэ акттай эрхим hайн зүжэгүүдэй авторнуудые урмашуулхын тула шангууд тогтоогдоо.

(ТАСС).

...И. БРЕЖНЕВ ...НАСЕР МУХАММЕДТЭЙ ...ЛЗАБА

...эй ЦК-гай Гене- ...секретарь Л. И. ... Советскэ Союзда ...байhан Йеменэй Ара- ...мократическа Респуб- ... Национальна фрон- ...К-гай Политбюрогой ..., премьер-министр, ...ын министр Али На- ...хаммедтэй мартын ...улзажа хөөрэлдэбэ.

... Урда Йеменэй ха- ... хүгжөөн бэхижүүл- ...алнууд, Дүтын Зүүн ..., тодорхойлон хэлэ- ...Аравиин хахад аралай ...надахи байдал хани халуун оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдөө. Араб арадуудай тэмсэлые дэмжэн, 1967 ондо эзэмдэгдэhэн Араб газар нютагуудhаа Израилиин сэрэгүүдые гаргахын, Палестинын араб арадай хуулита эрхэнүүдые хангахын түлөө, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата бэхи эб найрамдал тогтоохын түлөө Советскэ Союз, Йеменэй Арадай Демократическа Республика саашадаашье эрид шууд тэмсэхэ юм гэжэ тэмдэглэгдээ.

Социально - экономическа хубилалтануудые үнгэргэхын түлөө тэмсэжэ байhан демократическа Йеменэй арадые дэмжэхэ талаар Советскэ Союзай залан сэхэ хараа бодолтой байhыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев баталба.

Йеменэй Арадай Демократическа Республикада Советскэ Союзай түhаламжа, дэмжэлгэ саг үргэлжэ үзүүлжэ байhанайнь түлөө Али Насер Мухаммед оронойнгоо хүтэлбэриин ба арадай үмэнэhөө КПСС-эй ЦК-да, Совет правительствада халуун баяр хүргөө.

НДРИ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ахмед Салех Аш-Шаер хөөрэлдөөндэ хабаадалсаhан байна.

(ТАСС).

...ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХАНДАЛГА

...лагдаха болоhон ... эсэргүүсэлтын ...эй элитэ ехэ ажал ...ша Аба-Даудын, ба- ...хаагдаhан палестин ... хүнүүдые амиды ... урдатайгаар СССР- ...верховно Соведэй Президиум, энэрхы хүсэл эрмэлзэлые үндэhэ болгон, Иорданиин Хашимитскэ королевствын король Хусейндэ хандаа.

Энэ энэрхы ябадалтнай Израилиин зээрхэг түримхэй ябуулгатай тэмсэл хэхэдэнь, араб арадуудай патриотическа хүсэнүүдые нэгэдүүлжэ, Арабуудай бүхы ханинараар hайшаагдаха байна гэжэ хандалга дотор тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

ЛЕНИНЭЙ ПАРТИИН АНХАРАЛ ОРОЛДОЛГООР

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан Москвада болобо

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр — мартын 8-ниие — бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдэй hаналаа нэгэдэлгын үдэрые дэлхэйн түрүү үзэлтэй олониитэ 63-дахяа тэмдэглэбэ. Энэнь демократическа эхэнэрнүүдэй уласхоорондын хүдэлөөнэй гайхамшаг заншал болонхой. Он жэлэй үнгэрхэ тудам бүхы түбинүүдтэхи улам олон эхэнэрнүүд энэ hайндэртэ ажалайнгаа дүнгүүдые согсолно, эб найрамдалай, сүлөөтэ байдалай, тэгшэ эрхын түлөө тэмсэлдэ нягтаар жагсана.

Энэ жэлдэ манай орон дотор эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр Совет Социалис Республиканууудай Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн гэрэл туяагаар толорон бадарба. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 он) Пленумэй, Кремль соо болоhон баярай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл дотор табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ совет арадай ажалай ба политическэ эдэбхиин оршон байдалда энэ үдэр hайндэрлэгдэбэ.

Дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэнэй амжалта, туйлалтануудта совет эхэнэрнүүдэй үүргэ туйлай ехэ. Эб найрамдал, хани барисаа, hаналаа нэгэдэлгэ ба харилсаа холбоо бэхижүүлхын түлөө уласхоорондын оршон соо тэдэнэр эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Совет эхэнэрнүүдэй комитедые Арадуудай Хани барисаанай орденоор шагналга энээниие гэршэлбэ. Парти ба гүрэнэй энэ үндэр хайра шагнал манай Агууехэ Эхэ ороной аша туhада ажалай шэнэ баатаршалга туйлахаар Соведүүдэй ороной басагадые зоригжуулна.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэртэ зорюулагдажа, Москвагай партийна, совет, нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй баярай суглаан hайндэрэй урда тээхэнэ— мартын 7-до ССР Союзай Эхэ театр соо болобо.

Нүхэд **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев** гэгшэдэй ерэжэ hуухадань, суглаагшад хани халуунаар, нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Ороной алдар сууда гараhан эхэнэрнүүд суглаанай президиумдэ hууба.

КПСС-эй МГК-гай секретарь **Р. Ф. Дементьева** суглаа нээбэ. Партиин Центральна Комитедэй совет эхэнэрнүүдтэ эльгээhэн амаршалга бэшэгэй текстые уншахадань, зал соо hуугшад урма баяртайгаар, нэрьемэ, удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар угтаhан байна.

Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ, Советскэ Союзай Герой **В. В. Николаева-Терешкова** элидхэл хэбэ. Үндэр хайра шагналайнь түлөө — Арадуудай Хани барисаанай орденоор шагнаhанайнь түлөө оронойнгоо бүхы эхэнэрнүүдэй үмэнэhөө тэрэ партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Совет правительствада, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ баяр баясхалан хүргөө. Коммунис общество байгуулжа байhан Эсэгэ оронойнгоо аша туhада совет эхэнэрнүүд бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа элсүүлхэ байна гэжэ найдуулнабди гээд тэрэ хэлэбэ.

Москвагай Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автозаводой слесарь-хабсаргагша, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат **В. Г. Шашкин**, Домодедовкэ районой «Константиново» совхозой hаалишан Социалис Ажалай Герой **Н. П. Рыгаева**, Москвагай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентка **Лариса Крупнова** гайхамшагта hайндэрөөр зал соо hуугшадые, мүн тэдээгээр дамжуулан, оронойнгоо бүхы эхэнэрнүүдые амаршалhан байна.

Эдир ленинецүүд зал руу орожо, эжынэрээ, хүгшэн эжынэрээ, абгайнараа, багшанараа халуунаар амаршална.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ амаршалга бэшэг ехэ дэбжэлтэтэйгээр эльгээбэ.

Баярай суглаанай түгэсхэлдэ hайндэрэй ехэ концерт харуулагдаа.

(ТАСС).

Эрхүүгэй ВУЗ-уудта МНР-эй шангууд барюулагдаба

ЭРХҮҮ. (ТАСС). МНР-тэ эрдэм бэлигтэй, дүршэл шадабарай мэргэжэлтэдые бэлдэлгэдэ олон жэлэй турша соо эдэбхитэйгээр хабаадаhан Эрхүүгэй дээдэ hургуулинуудта Монголой Арадай Республикын правительственна хайра шагнал барюулалгын баяр ёhолол эндэ болобо.

Эрхүүдэ зорюута ерэhэн МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Секретарь Ц. Готов Эрхүүгэй А. А. Ждановай нэрэмжэтэ гүрэнэй университедтэ, Эрхүүгэй арадай ажахын институдта, Эрхүүгэй политехническэ институдта Монголой Ажалай Улаан Тугай орденуудые барюулба. Дээдэ hургуулинуудай коллективүүдые, профессорско-багшанарай бүридэлыень халуунаар амаршалаад, hуралсал-хүмүүжүүлгын, эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэридөө шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсөө.

Дээдэ hургуулинуудай багшанар, студентнэр, хотын олониитын түлөөлэгшэд Монголой орденуудые барюулалгын баяр ёhололдо байлсаба.

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ЖЭЛ

А. У. Модогоев,
КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Манай предприятинууд шэнэ техникээр, бүри нарин түхеэрэлгэнүүдээр хангагдана, тиигэжэ ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлхэ арга боломжо олгоно. Теэд шэнэ техникэ зарим газарта бэеэ харюулнагүй. Нэгэ жэшээ. «Забайкаллес» комбинадай хэдэ хэдэн предприятинуудта һүүлэй жэлнүүдэй туршада модо ашаглалгада хахад автомат лининүүд хэрэглэгдэдэг болоо. Улаан-Үдын мебельнэ, модоной комбинадта энэ линиие ашаглахадань, ажалай бүтээсэ нэгэ хүн дээрэ абахада 87,5 процент, нэгэ халаан дээрэ абахада—31 процент ехэ болоо. Теэд Сэлэнгын модоной баазада, Онохойн комбинадта, Хандагатайн леспромхоздо иимэ лини тодхогдоо, теэд ажалай бүтээсэ оройдоо ургаагүй байна. Иимэ жэшээнүүд үсөөн бэшэ байһаниинь гэмшэлтэй. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада ашаглагдаһан үйлэдбэриин олон шэнэ участогууд, цехүүд, предприятинуудшье проектээр хараалагдаһан хүсөөрөө хүдэлнэгүй. Зүгөөр шэнэ түхеэрэлгэ ашаглаха хараалагдаһан болзор үни хада үнгэрһэн байха юм. Гэбэл Улаан-Үдын шэлэй заводто 1967 оной эсэстэ жэлдээ 70 мянган дүрбэлжэн метр тон бүхэ шэл гаргаха участок ашаглалгада үгтөө һэн. Теэд мүнөө энэ хүсэнэй оройдоо 20' процентһээ зааха үлүүнь ашаглагдаад байна. Шэнэ- Бэрээнэй механическа завод автомобиль заһабарилха хүсэнэйнгээ 82 процентые ашаглана.

Үйлэдбэриин хүсэнүүдые, түхеэрэлгэнүүдые бүри хүсэдөөр ашаглаха, ажал болон үйлэдбэриие һайнаар эмхидхэхэ ябадал хэрэглэгдээгүй түйлай ехэ нөөсэ, арга боломжонууд боложо үгэнэ. Тиимэ арга боломжо предприяти, колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Тэрэниие гүйсэдөөр, ашагтайгаар хэрэглэхэ шухала.

Хүдэлмэриин сагые гээхэ ябадалые усадхалга промышленна предприятинуудай мүн лэ ехэ нөөсэ боложо үгэнэ. Теэд олон предприятинуудта хүдэлмэриин сагые гээхэ ябадал хороногүй, харин жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Жэшээлхэдэ, 1972 ондо нютагай промышленностиин, «Забайкаллес» комбинадай, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй болон бусад предприятинуудта ажалай сагые гээхэ ябадал нёдондо жэлэйхиһээ ехэ болоо.

Үйлэдбэридэхи ехэ арга боломжонуудай нэгэн хадаа продукциин шанар һайжаруулга болоно. Ниитын ажалай, материалай горитойгоор алмагдаха байһан тула бүтээгдэһэн продукциин хэмжээе ехэ болгоһонтой адли зэргэтэй бшуу.

Олон предприятинуудта түүхэй эдлэл, материал, тулишэ, электрын элшэ хайра гамгүйгөөр гаргашалдаг баримтанууд үзэгдэнэ. 1972 ондо республикымнай промышленна 19 предприяти 4,5 миллион шахуу квт-час электрын элшэ хүсэ үлүүсэ ехээр гаргашалаа. Судна бүтээлгын болон бусад хэдэн заводууд металл хэмһээ үлүүгээр гаргашалһан байна. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлэй үшөөл һула байһые эдэ баримтанууд гэршэлнэ. Энээнтэй саашадаа эбсэжэ болохогүй.

Промышленна бүхы предприятинуудай үшөө нэгэ гол зорилгонь юуб гэхэдэ, гол продукци бүтээхэтэеэ хамта, арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ хэрэг болоно. «Электромашина» завод ехэ шадамараар үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые хэрэглэнэ, хүн зоной хэрэглэмжын ямар юумэнэй онсо хэрэгтэй байһые оложо шадана. Тиигэжэ мүнөө шэнэ продукци бүтээжэ эхилбэ. Энэ ехэ һайн жэшээ. Харин тиихэдэ ЛВРЗ, шэлэй завод, мүн бусад предприятинууд арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа тон үсөөнөөр, багаар гаргана. Тиихэ мүртөө уладта ехэ хэрэгтэй юумэнүүд тэрээн соонь үсөөн. Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд үйлэдбэриин гол түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэдэг шэнгеэр арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха түсэбтэ даабари дүүргэхын түлөө эрид шууд оролдохо уялгатай.

1973 ондо бэелүүлхээр республикын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан социалис уялганууд ехэ. Тэдэнээ дүүргэхын түлөө предприяти бүхэндэ, коллектив бүхэндэ бии байгаа арга боломжонуудые саг үргэлжэ элирүүлжэ, гүйсэд ашаглажа байха, эрхим шанартай, үнэгүй продукци ехээр бүтээхын тула эрид шууд хүдэлмэри ябуулха шухала.

* * *

Республикымнай хүдөө ажахын ажалшад 1973 ондо ехэшье, орёошье зорилгонуудые шиидхэхэ байна.

1971—1972 онуудта ушарһан түбэгтэй сагай уларил хадаа хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын хэрэгтэ өөрынгөө нүлөө үзүүлһэн байна. Зүгөөр тэрэ ушар ажахы бүхэниие элдэбээр дайраһан байха. Газар тариалангые һайнаар эрхилдэг колхоз болон совхозууд газар элдүүрилгын агротехникэ хүндэлдэггүй ажахынуудайхида орходоо нилээд багаар хохидолдо ороо. Бүхы дээрээ болоходо, республикын нилээд олон колхоз, совхозууд газар тариалангай, тэрэшэлэн мал ажалай продукци абаха, худалдаха түсэб энэ хоёр жэлэй туршада дүүргээгүй.

Юһэдэхи табан жэлдэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэбэй ёһоор болоходо, хүдөө ажахын али бүхы продуктнуудые абалга жэлһээ жэлдэ заабол ехэ боложо байха зэргэтэй. Хүн зондо эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, промышленностьда түүхэй эдлэлэй улам ехээр хэрэгтэй боложо байһан ушар бүришье онсо шухала удхатай. Тиимэһээ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада продукци абаха ба худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй ажахынууд үйлэдбэриингөө эмхидхэл улам һайжаруулжа, гээгдэлһээ гараха ёһотой болоно. Имагтал иимэ аргаар табан жэлэй түсэб бүхы дээрэнь хангажа тэдэнэр шадаха байна.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ арга боломжо манда бии гээшэ гү?

Заатагүй бии. Экономикын бусад һалбаринууд шэнги хүдөө ажахы дээрэ хэрэглэгдээгүй нөөсэ дараса манда нилээдгүй ехэ гээшэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриин үндэһэ һууринь хадаа ороохо тариан болоно. Хотын ажалшадай хилээмэ талханай хэрэглэмжые хангахын тула, тэрэшэлэн мал ажалай үргалта болон тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлгые хангахын тула ороохо бүри ехээр абадаг болохо шухала.

Үргаса дээшэлүүлгэ хадаа ороохо абалгые ехэ болгохо гол замын мүн. Республикын колхоз, совхозууд энэ жэлдэ техникэеэ һайнаар ашаглаһанай, газараа һайнаар элдүүрилһэнэй үндэһөөр бүри заатагүй үргаса абалгые эрид дээшэлүүлхэ аргатайшье, уялгатайшье. Энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ нарин нягтаар хабарай тарилгада бэлдэхэ, һайн хүрэнтөөр тарилга хэхэ, газарай хүрьһэнэй шииг барихын тула бүхы юумэ хэрэглэхэ, үһалагдадаг газарые бүри һайнаар ашаглаха шухала.

Тэрээнтэй хамта шэнэ газар элдүүрилжэ, тариалан үргэдхэхэ, ороохото болон тэжээлэй үргамалнуудай тарилга ехэ болгохо гээшэ горитой арга боломжо мүн. Тиимэһээ эдэниие анхаралһаа алдажа болохогүй.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр областной партийна организацин бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэһэн КПСС-эй обкомой һая боложо үнгэрһэн пленум хадаа республикын экономикые хүгжөөлгэдэ хабаатай асуудалнуудые хэлсэхэ зуураа, шэнэ газар ашаглаха тухай зарим колхоз, совхозуудай оруулһан дурадхалые тэрэшэлэн хараһан байна. Тэрэ дурадхалые пленум дэмжэв. Энэ жэлһээ эхилжэ, гурбан жэлэй туршада зарим бэлшээри, үрэжэл муутай сабшалан, залуут хахалжа, тариалангаа 100 мянган гектарһаа бага бэшэ хэмжээтэйгээр ехэ болгохо гэһэн шиидхэбэри абтаа. Элдүүрилэгдэһэн энэ шэнэ газарта гол түлэб тэжээлэй үргамалнуудые тариха. Тиигэжэ үрдань тэжээлэй үргамалнуудые таридаг байһан тариалан дээрэ севооборот хубилгангүйгөөр ороохото үргамалнуудые тариха хэрэгтэй. Энэ хэмжээн хадаа ороохо абалгые доодо хэмжээгээрнь абахада, 100—120 мянган тонноор ехэ болгохо арга олгохо зэргэтэй.

КПСС-эй обкомой пленумэй энэ асуудалаар абаһан шиидхэбэри колхоз, совхозуудта ехэ һайшаагдаа. Зарим ажахынууд хахалагдамаар участогуудые тодорхойлжо эхилээ, эгээл мэргэжэл һайнтай механизаторнуудһаа тусхай бригадануудые эмхидхэнэ. Тэдэнэр хабарһаа эхилээд, зундаа, намартаа тэрэ таһалагдаһан участогууд дээрэ хүдэлмэрилхэ юм. Энэ хадаа түс хэрэгтэ тон зүбөөр хандаһан ушар болоно.

Ороохо абалга дээшэлүүлхэдээ, мал ажалда холимол тэжээл ехээр таһалха арга олгоно. Тиихэтэеэ хамта һайн ногоо үргуулжа абахын тула сабшалан дээрээ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха шухала. Энэ жэлдэ сенаж ехээр дараха, ногооной гурил элбэгээр бэлэдхэхэ, витаминтай үбһэ суглуулха хэрэгтэ эртэнһээ бэлдэхэ шухала болоно. Тэжээлэйл байгаа хада, мал ажалай продукци абтаха.

Үнгэрһэн хоёр жэлдэ алдаһан юумэеэ хүсэлдүүлхын тула олонхи колхоз, совхозууд энэ жэлдэ мяха, һү, ноохо абалгаяа, гүрэндэ худалдалгаяа нёдондонойхитой сасуулхада 10—15 процент, зарим ажахынууд 20—25 процент дээшэлүүлхэ ёһотой болоно.

Теэд иимэ ехэ үргалта түйлагдаха аргатай гү? Хэрбээ ажахынуудта бии байгаа арга боломжонуудые шадамараар хэрэглээд байгаа хада, хэрбээ малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр, хоролтогүйгөөр үнгэргэжэ, тул түрсэеэ бүрин бүтэнөөр тулжүүлжэ шадаа хада, гүрэндөө шэгнүүр дарасатай, тарган мал тушаажа, ехээр һү абаад, ноохо хайшалаад байхада, мал үсхэбэрилхэ хэрэгтэ эзэн ёһоор хандаа хада иимэ үргалта заатагүй түйлагдаха. Хонишолой зарим бригадануудай зуун эхэ хониһ бүхэнһөө 105—110, үшөө олон хурьга түлжүүлхэдэнь, харин али эрхэ байдалда хүдэлдэг зариман 80-һаа олон бэшэ, үсөөншье хурьга абадаг баримтанууд манда захаһаа абаад ха юм даа. Нэгэ һаалишанай үнеэн бүриһөө 3000-һаа дээшэ литр һү һаахадань, нүгөөдэнь 2000-һаа багые һаадаг. Ямар ехэ арга боломжын бии байһые гансэ энэ баримта гэршэлнэ бшуу.

Энэ жэлдэ түсэблэгдэһэн болзорһоо эртүүр Кабанскын нугаһанай фабрикын түрүүшын ээлжээн ашаглалгада орохо байна. Мяханай комбинадта шубуу үүсэлхэ цех бариягые түргөөр дүүргэхэ зорилго барилгашадай үмэнэ табигдаа гэжэ дээрэ хэлэгдээ һэн. Тиигэжэ шубуун ажахые, илангаяа арга боломжоор ехэ галуу үсхэбэрилгые, саашадань улам хүгжөөхэ харгы нээгдэнэ гээшэ. Энэмнай мяха абалга ехэ болгохо нилээд горитой арга боломжо болоно.

Партиин Центральна Комитедэй зааһанай ёһоор, экономикын бусад һалбаринуудтал адляар хүдөө ажахыдашье бага гаргашатай ехэ продукци абалгын үргалтада, шанарта нүлөөлхэ бүхы нүхэсэлнүүдые гүйсэд хэрэглэхэ шухала. Энэмнай комплексно онһожоруулгые зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ, бии байгаа техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, алмалта, арьбалалтын ёһо гурим наринаар сахиха, эд хогшолдо эзэн бусаар хандаха, гамгүйгөөр гаргашалха ябадалда эсэс табиха гэһэн удхатай. Энэ талаар колхоз, совхозуудай ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай, республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хэхэ юумэниинь одоо барагдашагүй.

***

Табан жэлэй гурбадахи жэлдэ хараалагдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ хадаа түбхын түрүүндэ гүрэнэй түсэб ба социалис уялгануудай дүүргэлтын түлөө харюусаха, эдэбхи үүсхэлэй хүгжэхэ эрхэ байдал үйлэдбэриин коллектив бүхэндэ бидэнэй ямараар байгуулһанһаамнайл дулдыдаха байна.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай партийна олонхи организацинууд хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл хүгжөөн бадаруулһанай, үйлэдбэри хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулһанай үндэһөөр экономико хүгжөөлгэдөө эли бодо амжалтануудые түйланг. Энээн тушаа партиин обкомой пленум дээрэ олон жэшээнүүд дурдагдаа һэн. Тэдэнэй нэгэн тушаа эндэ тогтоё. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикэ үйлэдбэри зогсоолтогүйгөөр бүхы гол цехүүдээ техническэ талаар шэнээр зэбсэгжүүлээ, шэнэдхэн заһабарилаа, мүнөө үе сагай технологи нэбтэрүүлээ. Энэ хубилалта ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ, эрхим сортын сэмбэ нэхэлгэдэ шэлжэн орохо, үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ, бүтээһэн продукциин өөрынь үнэн сэн хямдаруулха, олзоор баян болохо арга олгоо бшуу. Партийна организацин ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта коллективэйнгээ дунда эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһанай аша түһаар лэ энэ ехэ программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэн байна гээшэ. Эндэ үнэхөөрөө творческо байдал байгуулагдаһан, социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Тиихэдээ мүрысөөн ганса түсэбтэ даабари дүүргэхын түлөө бэшэ, мүн түрүү техникэ хэрэглэхэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ зорилготойгоор эмхидхэгдэнэ.

Иимэ жэшээнүүд республикын предприятинуудта олон. Гэхэтэй хамта зарим предприятинуудта, зарим колхоз болон совхозуудта үйлэдбэриин ашаг үрын өөдэгүй байдаг, нөөсэ дарасаяа гамгүйгөөр хэрэглэдэг ушартай, хүндэ үнэ сэнтэй, шанар муутай продукци гаргалтай эбсэшөөд байдаг баримтанууд пленум дээрэ элирхэйлэгдээ. Иимэ гээгдэнги предприяти, колхоз болон совхозуудта, үнэндөө, хүтэлбэрилхы кадрнуудта шанга эрилтэ табигданагүй, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, мэргэжэлтэдэй творческо эдэбхи хүгжөөхэ асуудалда ямаршье анхарал хандуулагданагүй.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ тэмсэлдэ творческо хүдэлмэри эмхидхэхэ гол уялгатай мэргэжэлтэдэй дүүргэдэг үүргэ ехэ удха шанартай. Манай республикын арадай ажахын гол һалбаринуудта дээдэ болон тусхай дунда эрдэмтэй 50 мянга гаран мэргэжэлтэд хүдэлмэрилнэ. Эдэнэрнай инженернүүд, агрономууд, зоотехнигүүд, экономистнууд болоно. Научно-техническэ эдэбжэлтэ хурдадхаха, үйлэдбэри нарижуулан һайжаруулха талаар эдэнэр ехэ хүдэлмэри хэнэ. Гэхэ зуура мэргэжэлтэ бүхэн үйлэдбэридэ шэнэ, түрүү юумэ нэбтэрүүлхэ хэрэг эрхилдэг ёһотойл эмхидхэлшэ боложо шаданагүй. Мэргэжэлтэдэй бодомжолһон юумые анхаралдаа абадаггүй, үйлэдбэри эмхидхэлгэдэ хабаадалсаха үүргыень тоодоггүй ажахын хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа хүдөө нютагуудта, ушарһаар. Гэхэтэй хамта зүбшэл, заабари үгэхэ уялгатайл хүмүүн гэжэ бэеэ тоолодог мэргэжэлтэд баһал дайралдаха. Тиимэшүүл хэрэг өөрөө эмхидхэлсэхэ, дааһан хэрэгэйнгээ түлөө сэхэ харюусалгатай байһанаа мэдэрнэгүй.

Нэгэ иимэ һонирхолтой жэшээ КПСС-эй обкомой пленум дээрэ дурдагдаа һэн. Хоринн аймагай Анаагай ба Хүрбын совхозууд нэгэ зонодо ородог, эхэ байдалынь, сагайнь уларилшье адли. Хүрбын совхозой газар Анаагайхида орходоо һураггүй һайн хүрьһэтэй. Тиимэ мүртөө эдэ хоёр ажахын гол үргамалнуудай үргаса хоорондоо ехэ илгаатай. Хүрбын совхоз Анаагай совхозойхидо орходоо гурбанайнь нэгэ хуби доодо тээ үргаса хуряана. Энэмнай агротехникын хэмжээнһээ болоно. Анаагай совхозой главна агрономоор В. Н. Осипов хүдэлдэг. Энэ угаа эдэбхитэй, шадамар, эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые үйлэдбэридэ зоримгойгоор нэбтэрүүлдэг хүн. Тээсгэн боложо үнгэрһэн агрономуудай республиканска зүблөөн дээрэ нүхэр Осипов өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай ехэ һонирхомоор, анхармаар хөөрэжэ үгөө һэн. Хүрбын совхозой главна агрономоор баһал дүршэлтэй мэргэжэлтэ И. Р. Евсеев хүдэлмэрилдэг. Зүгөөр тэрэнэй хэһэн хүдэлмэриин мүр сараа харагданагүй. Тариан ажал угаа муугаар эрхилэгдэнэ, агротехникэ ёһотоор баримталагданагүй, тариалангай хубаарилга мүртэйгөөр бодомжологдоогүйгөөр зохёогдонхой. Иимэһээл үргаса багаар эндэхид хуряана, малай эдихэ тэжээл дуталдана.

Хоёр мэргэжэлтэдэй өөрынгөө уялгые [...] хэрэгтэ ямар[...] байһан хүдэлмэри[...] эндэл бодотоор [...]

Ушар тиимэһээ б[...] жэлтэдые даб[...] творческоор ханда[...] рые хуушан ё[...] эбсэшэгүй, өөр[...] албые һайн мэдэр[...] хүмүүжүүлхэ гээ[...] организацинуудай [...] ха зорилгонь боло[...]

КПСС-эй ЦК-гай [...] совхозуудай үйл[...] жөөхэ хэрэгтэ м[...] үүргэ дээшэлүү[...] КПСС-эй Алтайн [...] ябуулдаг хүдэл[...] тогтоол дотор [...] эрилтын ёһоор на[...] низацинууд хадаа [...] хын мэргэжэлтэд[...] риин онол арга, [...] гыень нарижуулан[...] ха, тэдэнэй эмх[...] гые, хүдөө ажах[...] риин технолог б[...] дээшэлүүлхэ ех[...] гаргаха зэргэтэй [...]

Ажахын хүтэлб[...] баа тушаал да[...] хүдэлмэрилэгшэдт[...] тэ табигдана. «[...] нуудта, хүдэлмэр[...] гагүйгөөр хандаа[...] ушарта эбсэшэгүй [...] ёһоор хандаха, эг[...] сэ ба зээри гарга[...] ажахыда эгзэн [...] түйлахын түлөө [...] ехэ харюусалгата[...] мэдэрхэ гээшэ [...] шэ бүхэндэ зайла[...] ла шэнжэ шанар [...] той» гэжэ нүхэр [...] нев «Совет Социа[...] ликануудай Союзай [...] ой тухай» хэһэн [...] тороо заагаа һэн.

***

1973 он хада[...] АССР-эй ажалша[...] гүнзэгы удхатай [...] һайндэрлэхэ жэл [...] оной июль һарада[...] публикынгаа бай[...] 50 жэлэй ойе [...] най. Тиимэһээ эн[...] үрэ дүн һайнтай [...] угтаха гэжэ аж[...] коллективууд [...] Завод болон [...] колхоз болон [...] экономикын болон [...] турын бүхы һ[...] һайндэрэй хүндэл[...] һэн социалис мү[...] бүри эршэдэнэ. [...] энэ ехэ эдэбхитэ [...] жэлтые толгойл[...] бүхы хүсэ шад[...] жэлэй гурбадахи [...] жэлэй түсэбүүдые [...] ба үлүүлэн дүүрг[...] зорюулха гээшэ [...] профсоюзай, комсо[...] низацинуудай гол [...] рилгонь болоно.

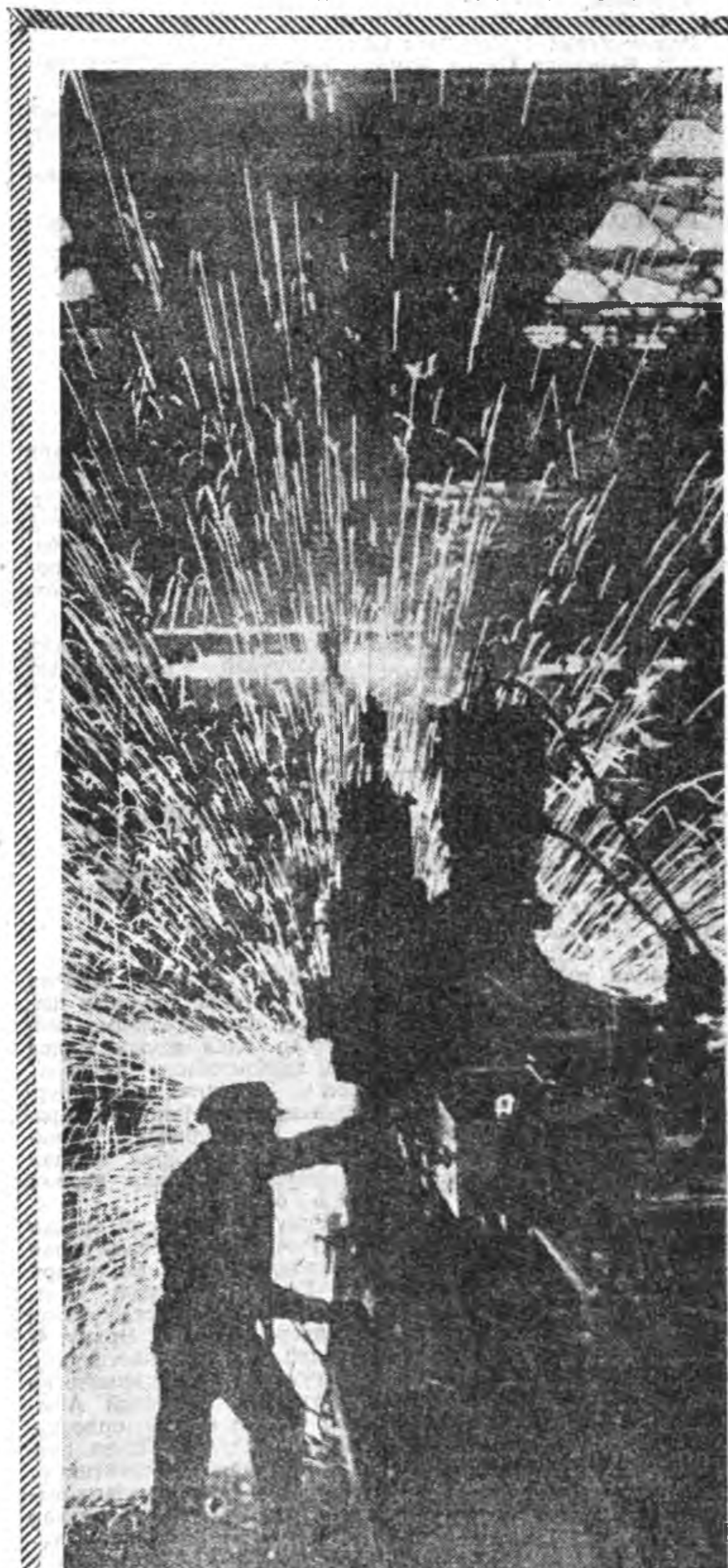

Союзна республикануудһаа мэдээсэнэ

РСФСР:

ЭРДЭМ НАУКЫН ҮДЭРНҮҮД ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

Курганай хүдөө ажахын институдай эрдэмтэд эрдэм наукын үдэрнүүдые Ураал шадарай колхоз, совхозуудта үнгэргэнэ. Хабарай тарилгада бэлэдхэл эдэ үдэрнүүдэй гол темэнь болоно. Хэшээлнүүдэй үедэ шииг нойто тогтоохо арганууд, тарилгын болзор ба үрэһэнэй ямар гүнзэгыдэ хаягдахые хараалалга, үтэгжүүлгэ хэрэглэлгэ, бог үбһэнтэй химиин аргаар тэмсэл тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ байна.

Областиин хойто захадахи ойто талада оршодог Белозерско райондо эрдэм наукын үдэрнүүдэй нэгэдэхи тур үнгэргэгдөө. Үргамалай кафедрын түрүү эрдэмтэд лекторнуудай бригадын бүридэлдэ орожо, хүдөө гарана. Тариаанай эдеэшэжэ уналгаһаа һэргылхын тула шэнниисэ тарихынгаа урда тээ «Тур» гэһэн препарадаар хорлохо гэһэн институдай эрдэмтэдэй зохёоһон технологёор тариашад илангаяа һонирхоно. Энээнһээ урид зунай үедэ энэ препарадые тариалан дээгүүр сасадаг, энэнь ёһотой һайн үрэ дүн үгэдэггүй байгаа.

Ажалай дүй дүршэлтэй танилсалга түс үдэрнүүдэй программада ороно. Ажахын тоосооной нарядгүйгөөр хүдэлдэг звенонуудта ажал эмхидхэхэ тухай Альменевскэ районой «Катайский» совхозой мэдээжэ механизатор, Социалис Ажалай Герой Курман Дарбаев белозерскынхидтэ хөөрэжэ үгэбэ. Тэрэнэй хүтэлбэри доро үргэн мэргэжэлтэй арбан механизатор хүдэлдэг. Тэдэнэр 1.200 гектар талмай дээрэһээ жэл бүри үндэр баян, эгээл доогуур үнэ сэнтэй үргаса хуряадаг байна. Нарядгүйгөөр хүдэлдэг звенонууд энэ жэлдэ областьдо хоёр дахин олошороо.

Хүрьһэ элдүүрилдэг агрегадуудай тарианайнгаа газар дээрэ гараха болотор эрдэм наукын үдэрнүүд бусад районуудта үнгэргэгдэхэ юм. Тарилгын эхилхэдэ, эрдэмтэд тариашадта поли дээрэнь зүбшөөлнүүдые үгэхэ.

ТАСС-ай корр.

Курган

Украина:

ОЙ МОДОНДО ДУРЛАГША

Полтава шадар хэр үгһаа хорон һалхин шорой тооһоор үрхиржэ байдаг бэлэй. Мүнөө эндэ хүдэр томо нарһад ногооронхарагдана. Эдэ нарһад залуунуудшье һаа, һайнаар харууһалагдаһан гэжэ ойлгохоор. Энэ нарһан түжын эзэн — Чаловска лесничествын хүдэлмэришэн Алексей Алексеевич Бубырь. Залуу нарһадые тэрэ һуулгаһан, харууһалһан, сэбэрлэһэн. Гүрэнэй ой модоной ээлжэ байһан талмай тэрэнэй хүтэлбэрээр 600 гектараар үргэдхэгдэһэн байна.

Жалга газарнууд, хара гүбээнүүдэй ташалгануудта модон һуулгагдаа, колхоз, совхозуудта таримал модоной зурудууд бии болоһон байна. Рокитное гэжэ газарай элһэн урдандаа хэдэн ажахынуудай тариалангыень хушажархидаг байгаа. Тариашад тариһан үрэһэ хүрэнгээ арай шамай бусаажа абадаг байгаа. Таригдаһан модод мүнөө иимэ уршагта ушарые огтолон усадхаа.

А. А. Бубырь ухаалан зохёолгын ажалда эрмэлзэдэг абари зантай хүн. Һөөг бургааһа, үргуулха гээшэ тон нарин, түбэгтэй ажал юм. Зарим модон (клён, липэ) халуун наранда дурагүй, нүгөөдүүлынь (сагаан акаци, шэнэһэн) наранай халуу элшые хүлеэн ядажа байдаг. Тиимэ хадань Алексей Алексеевич модонуудые хүрээлэн, һүүлээрнь һубарюулан тарижа, һүүдэртэй зоно болгодог.

...Хүн ой модоор ерээдүйгөө гоёон шэмэглэнэ. Хүдэр томо дүб модые үрэһөөрнь ургуулатар зуун жэл үнгэрхэ. Теэд А. А. Бубырь үбгэ эсэгэнэрэйнгээ орхиһон баялигые арьбадхаха гэһэн эрмэлзэлтэйгээр аша гушанартаа Полтава шадар тэрэ мододы тарина гээшэ.

ТАСС-ай корр.

Полтава.

Белорусси:

ФТОР — МЕДИГҮҮДЭЙ ХАНИ

Эртэ урдын Полоцкдо ажаһуугшад шүдэнэй врачнарта хомор хандадаг болохобди гэжэ тоолоно. Белоруссида түрүүлэн үһые фтороор шанаржуулха түхеэрэлгэ эндэ ашаглалгада оробо. Үһанай фтороор дутамаг байхада, шүдэн «хорхойдо эдюулдэг» болоно. Гомелиин химиин заводой азотнотукова үйлэдбэриин гаргадаг продукт болохо кремнефтористоводородно кислота үһанай шанар һайжаруулна.

Таллинай коммунальна ажахынхид энэ түхеэрэлгые бэлдэжэ үгөө. Үһан автомат аргаар шанаржуулагдана. Литр үһанда миллиграмм кислота нэмэхэдэ, тэрэ шанартай боложо, шүдэн «хорхойдо эдюулхэеэ» болино.

Фтороор шанаржуулагдаһан үһаар арад зониие хангаха хэмжээ ябуулганууд бусад хото городуудта бэелүүлэгдэжэ байнхай.

ТАСС-ай корр.

Минск.

Узбекистан:

САХАРАЙ ТРОСТ[...] ТАРИНА

Узбегэй ССР-эй [...] тагуудта саахарай [...] тарижа эхилбэ. Суб[...] энэ үргамалые Хушб[...] муратовай бригада [...] жэлээ тарижа амжаа.

Денаусай совхоз — [...] рай тростник тарижа [...] һэн оронойнмай ори[...] ажахы мүн. Жэл б[...] хэдэ мянган тонно [...] бэлдэгдэдэг. Урда-Узбе[...] лекционно жэмэс-[...] станци энэ ажал ябуу[...]

Денау. **ТАСС-ай [...]**

Шэнэ түхэлэй 250 тонно булад соргонуудые Азербайджанай трубопрокатна завод 1973 оной һүүл болотор Баруун Сибириин нефтянигуудта эльгээхэ юм. Эндэ эрхим шанартай соргонуудые болон бэшэшье элдэб түхеэрэлгэнүүдые шэнэ станогууд дээрэ бүтээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тусхай автомадаар соргонуудые холбон гагналга.

АПН-эй фото.

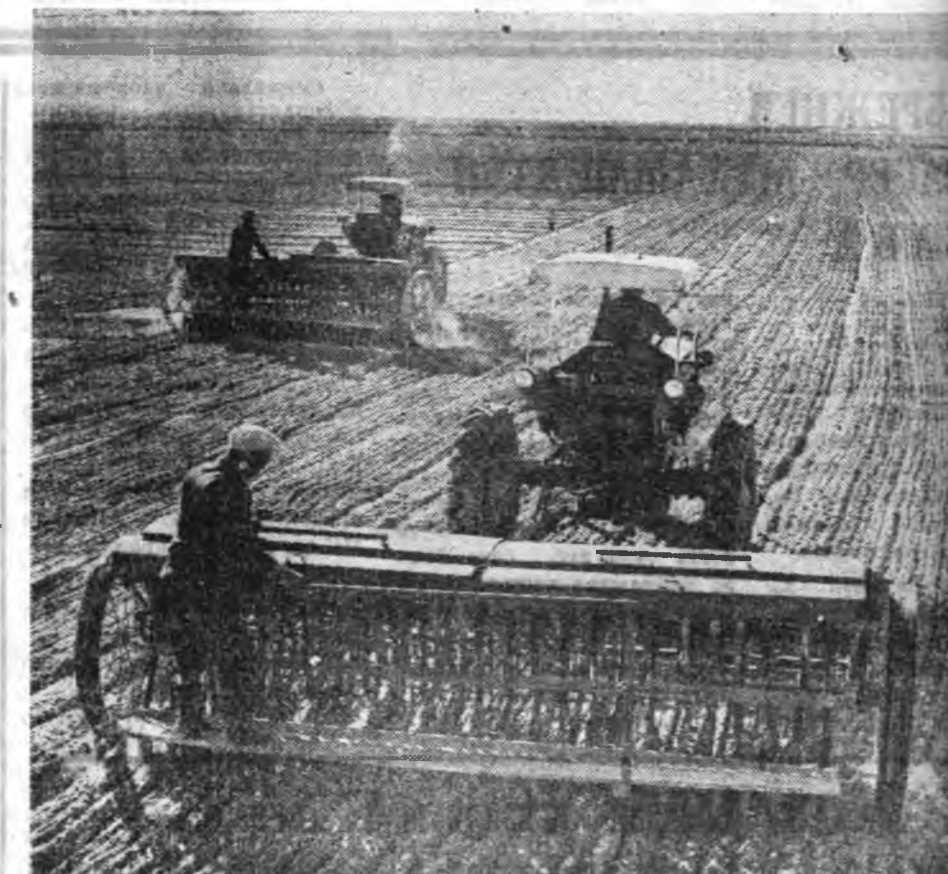

МАРЫЙСКА ОБЛАСТЬ. Нарата дулаан үдэрнүүдэй боложо эхилхэлээр Туркмениин урда зүгэй тариашад хабарайнгаа тарилгые эхилбэ. Энэ зураг дээрэ Теджендскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудай люцернэ тарижа ябахыень харанат.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮРҮҮШЫН БАЛЕТ

…рийска АССР-эй ниислэл …-Ола хотодо «Ойн …» гэһэн түрүүшын ма…ска баледэй премьерэ боло… Энэ премьерэдэ Москва, …рах хотонуудһаа, хүршэ …томито республикануудһаа … байгаа. Марийска …эй Гүрэнэй хүгжэмэй …ро балет табяа.

— Үнинһөө хойшо балет …ээ һанаа һэм, — гээд …ектор, Йошкар-Олагай …мэй училищи, мүн Ка…ы консерватори дүүргэ… МАССР-эй искусствын …ата ажал ябуулагша …ий Борисович Лушпов … — Угаа олон үльгэр …удые уншааб. Тэрэ үльгэр домогуудай удхаар найруулагдаһан либреттэ дээрэ 1970 ондо хүгжэм зохёожо эхилээ һэм. 1972 оной намар баледэйнгээ партитура дүүргээб. Хүгжэмынь арадай дуунай аялга дээрэ үндэһэлнэ.

Баледэй гол удхань мүхэшэгүй инаг дуран тухай юм. Мүн хорото хүсэнүүдтэ илгагдаһан хүнүүдые сүлөөлгэ угаа һонирхолтой.

Балет найруулан табигша Эмн Эрович Рай классическа хатартай марийска арадай хатарай зарим онсо шэнжэнүүдые нягта холбохын тула арадай зугаа наадантай, урда сагһаа үлэһэн гуримтай тодорхой танилсаба.

Уран зураагша, ВЛКСМ-эй Марийска обкомой шангай лауреат Раиса Чебатурина зүжэгые һонирхолтой болгохо гэжэ ехэхэн оролдоо. Мүн дирижер Виталий Куценкын хубитаншье ехэ. Ленинградай Вагановай нэрэмжэтэ академическэ хореографическа училищи дүүргэгшэд А. Александрова, В. Кузьминых, Г. Климанова, Г. Михалёва, А. Козыревский гэгшэд гол рольнуудые гүйсэдхөө.

Иигэжэ Э. Салаевай зохёоһон түрүүшын Марийска оперо «Акпатырай» табигдаһанай һүүлээр арбан жэл болоод байхада үндэһэн балет табигдаба.

Г. ЗАИНИЕВ.

Йошкар-Ола хото.

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОГДОБО

…ын аймагай Доржи …ровай нэрэмжэтэ кол… болоһон колхознигуу…… нитын суглаан дээрэ …ахыда бүхы наһан соо… …аллаһан түрүүшүүл … Михайлов, Цыдыпов, …пов гэгшэдтэ «Хүндэтэ …зник» гэһэн нэрэ зэр…охо шиидхэбэри абтаба. …гдан абтаһан дүримэй ёһоор нимэ нэрэ зэргэдэ хүртэгшэдэй гэрнүүдтэ «Энэ колхозой хүндэтэ гэшүүн ажаһууна» гэһэн тэмдэг үлгэгдэхэ юм.

«Хүндэтэ колхозник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн колхозой гэшүүд колхозһоо олон янзын тэдхэмжэтэй байха, жэл бүри амаралтын, эмнэлгын газарнуудта түлөөһэгүйгөөр эльгээгдэхэ юм. Энээн тухай колхозой правлени, партком, профкомой хамтын шиидхэбэрине соносхоһон правлениин түрүүлэгшэ В. Н. Шабанов хүндэтэ колхознигуудаа амаршалаад, тус тустань үнэтэ бэлэгүүдые барюулһан, элүүр энхэ ябахыень хүсэһэн байна.

С. ПАВЛОВ.

ГОЁ ҺАЙХАН МЕБЕЛЬ—ХҮДӨӨ ЗОНДО

Улаан-Үдэдэхи Серовой нэрэмжэтэ мебель хэдэг фабрикын директор Сапунов Иван Николаевичтай хөөрэлдэхэ зуураа, хүдөөдэхи хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха асуудалаар һонирхоһон байнабди. Корреспондентын асуудалнууд, директорэй харюунууд доро толилогдобо.

Асуудал: Танай фабрика хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангахын тула ямар зүйлэй бараа дархалан бүтээнэ гээшэб?

Харюу: Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хүдэлмэри саашадань эрид һайжаруулха. Хангалгын бүхы түрэлэй хүдэлмэреэр ажалшадай эрилтэ сүм дүүргэдэг болохо, хүн зониие хангаха хүдэлмэриин культура ба шанар дээшэлүүлхэ, захил дүүргэдэг сагыень түргэдхэхэ шухала, гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо заагдана.

Партиин энэ даалгабариие дүүргэлтэ болгохын тула манай фабрика хубитаяа оруулна. Фабрикамнай ондо ондоо 30 зүйлэй бараа дархалан бүтээдэг байна. Тэрэ тоодо хубсаһа, ном хэхэ шкафууд, сервант, модон шэрээ, бэшэгэй болоод эдеэлхэ столнууд, мүн һургуулиин үхибүүдэй номоо үзэхэ, тэдээндэ таарама набтар, зохид стол гэхэ мэтэ оролсоно.

Манай фабрика гол түлэб хүдөөгэй ажалшадай эрилтые хангаха зорилготой юм.

Асуудал: Бүтээгдэһэн мебель хайшан гэжэ захигшадтаа ошодог бэ?

Харюу: Республика доторнай ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха аймагай 14 комбинат хүдэлнэ. Комбинадуудай хүдэлмэрилэгшэд гүүртэ, отарануудаар ябахадаа малшадай захил абадаг байна. Малшад хэрэгтэйгээ, жэшээнь, стол гү, али стул, бэшэ бусад гэрэй бараае захидаг. Тиигэжэ комбинад бүхэн өөрынгөө харьяата хүн зоной захил суглуулжа согсолоод, манай заводто захил болгожо эльгээдэг байна.

Энэ захилай ёһоор бидэ февраль һара соо 32000 түхэригэй гэрэй эдлэл, бараа хэжэ, хүдөөгэй хүн зондо худалдаха ёһотой байгаабди. Январь һарынхида адли, февраль һарымнай наймаанай түсэб дүүрэө.

Бүтээһэн эдлэлээ бидэ өөһэдынгөө машинануудаар шэрэжэ аймагай комбинадуудта абаашадаг байнабди.

Тиихэдэмнай комбинат бүхэн өөһэд өөһэдынгөө машинануудаар малшадай захилнуудые гүүртэ, отарануудаар ябажа, гэртэнь абаашажа үгэдэг юм.

Ажалшадай эрилтэ хангаха аймагай олонхи комбинадууд февраль һарынгаа түсэбүүдые үлүүлэн дүүргээд байна.

Бэшүүрэй аймагай ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинат хүн зондоо 2500 түхэригэй гэрэй бараа наймаалха түсэбтэй байһан аад, 3590 түхэригэй мебель абаашажа, захигшадта хубааһан байна. Загарайн аймагай ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха комбинат 6778 түхэригэй (түсэбынь 4000 түхэригэй байгаа) гэр доторoo табиха олон зүйлэй бараа наймаалжа шадаа. Сэлэнгын аймагай ажаһуудалай эрилтые хангагшад 3.000 түхэригэй орондо, 5089 түхэригэй наймаа гүйлгэһэн байна. Хориинхид түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргэө.

Аяар холын Хурамхаанай аймагай ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха комбинадай ажалые магтахаар.

Гэхэтэй хамта ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха зарим комбинадуудай ажалда дутуу дунда зүйлнүүд дайралдана. Баргажанай аймагай комбинат захилаа оройтуулжа үгөө. Тиихэдэнь Прибайкалиин, Кабанскын аймагуудай ажалшадай эрилтэ хангаха комбинадууд оройдоо захил хээгүй байха юм.

Асуудал: Танай фабрикада шэнэ юун хэгдэнэб?

Харюу: Хүдөөгэй ажалшадай эрилтэ дээшэлнэ. Тиимэ тула бидэ продукциингаа шанар дээшэлүүлхэ арга бэдэрнэбди.

Иигээд һаяар шэнэ конструкциар хэгдэһэн хубааһанай шкаф гаргажа эхилхэбди.

Гадна пластикатай эдеэнэй стол хэжэ захаланхайбди. Энэ юүгээрээ һайн бэ гэхэдэ, скатерть хэрэггүй болоно. Эдеэлһэнэйнгээ удаа столоо аршаха, угаахада хүнгэн байха.

Гэрэй бараанай шанарые дээшэлүүлхэ тухай бэшэшье хараа бодолнууд бии.

Манай фабрикын коллектив хүдөөгэй ажалшадай эрилтэ хангахын тула оролдохо байһанаа мэдүүлнэ.

Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй совхозой хоёрдохи отделениин ветфельдшер коммунистка Ешн Батуевна Мунгуновае энэ фото-зураг дээрэ харанат. Нүхэр Мунгуновагай хэхэ ажалынь ехэ юм: 1000 гаран толгой эбэртэ мал, 5 мянган хонидые шалган хаража, үбшэн тахалда орохогүйн тула оролдохо ёһотой. Зүгөөр Ешн Батуевна өөрынгөө бригадада агитатораар ажаллана. Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан малшадай абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ агитатор Е. Б. Мунгуновагай хубита ехэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитатор Е. Б. Мунгунова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фототекст.

АВТОЛАВКА—МАЛШАДТА

Яруунын аймагай гурбан колхозые манай сельпогой гурбан автолавка хангана. Автолавканууд хубаарилагданхай юм.

«Победа» колхоздо автолавкын наймаалагшаар Е. А. Белоусова, жолоошоноор Н. Новиков хүдэлнэ. Наймаалагша-жолоошод Д. В. Уваров «Дружба», Б. Л. Ринчинов «Коммунизм» колхозуудта ажаллана.

Энэ гурбан автолавка колхозуудай хониной отарануудта, һаалиин фермэнүүдтэ, һүбай малай гүүртэнүүдтэ — хамтадаа 124 байрада хүдэлдэг, малшадта хэрэгтэй эд бараа, эдихэ хоол шэрэжэ абаашадаг. Наймаан мэдээжэ: телогрейка, валенка, бусад бэлэн хубсаһан, бүд, сай, сахар, талхан... һайн шанартай джемпер, рейтуза гэхэ мэтэ шухала эдлэлнүүд хубааряараа оролсоо бэзэ.

Автолавкын наймаалагшад Д. В. Уваров, Б. Л. Ринчинов, Е. А. Белоусова абаашаһан наймаагаа худалдахадаа хэрэгээ бүтээһэн дээрэ тоолодоггүй, харин малшадай хэрэгтэй захил абадаг байна. Мүнөө үедэ мотоцикл, холодильнигуудта олон захяа оронхой.

Энэ гурбан автолавка январь һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэө. Түсэбэйнгөө ёһоор 6600 түхэригэй наймаа хэхэ байһан аад, бодото дээрээ 7800 түхэригэй хэрэгсэл наймаалһан байна. Илангаяа һайн дүн Д. В. Уваров харуулна. Һая үнгэрһэн хамтын суглаан дээрэ «Дружба» колхозой правлени, партком автолавкынгаа наймаалагша Д. В. Уваровта Хүндэлэлэй грамота барюулаа.

Манай автолавканууд табигдаһан маршрудуудаа сахиха, малшадай эрилтэ хангаха гэжэ оролдоно. Бидэшье сельподоо бии байһан эд бараа, эдеэ хоолые тэдээндэ зүб мүрөөр хубаан үгэхые оролдонобди.

Т. ИВАНОВА,
Яруунын аймагай Эгэтын сельпогой товаровед.

АЖАЛШАДЫЕ НОМООР ХАНГАЯ

Манай орон дотор ном уншадаг зон угаа олон. Тэдэнэр библиотекэнүүдһээ абажа, үгышье һаа уншалгын зал ерэжэ ном уншадаг байха юм.

Республика доторнай 1.200, тэрэ тоодо 579 ниитэ, 426 хүдөөгэй библиотекэ бии. Эгээн томо, М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ хахад миллион гаран хэһэг ном бии. 20 мянга гаран уншагшад эндэ ерэдэг. Эдэ олон уншагшадай хахадынь арадай ажахын мэргэжэлтэд, искусствын хүдэлмэрилэгшэд байна.

Жэлэй турша соо тус библиотекын 600 мянган ном, 500 гаран журнал (тэдэнэй гушаадынь хари хэлэн дээрэ) зуугаад газетэ уншагшадта үгтэдэг.

Мүн жэл бүри библиотекэ 60—70 мянган номоор баян болоожо байдаг.

Үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ, библиотекэ орон дотор ород хэлэн дээрэ гаража байгаа бүхы ном заабол абадаг болонхой.

Уншагшадай эрилтэнүүдые гүйсэд һайнаар хангахын тула мэргэжэлтэдэй, нотно-хүгжэмэй, патентнэ ба техническэ номуудай, нютаг ороноо шэнжэлэлгын ба үндэһэн …ан зохёолой таһагууд эмхидхэгдэнхэй.

Библиотекэ хоорондын абонемент үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Энээнэй ашаар тус библиотекэдэ үгы байһан номууд Москва, Ленинград, Новосибирск болон бусад хотонуудай томо библиотекэнүүдһээ захижа асаруулагдадаг.

Тус библиотекэ Буряадай мэдээсэл дамжуулгын түбтэй хамта мэргэжэлтын удэрнүүдые үнгэргэдэг байна. Иимэ үдэрнүүдтэ шэнэ номууд харуулагдадаг, түрүү дүй дүршэл тухай мэдээсэл хэгдэдэг. Мэргэжэлтэд энэ хэрэгтэ олоороо хабаадалсадаг. Автомобилистын, ойн хүдэлмэришэнэй, сёдолшоной, мелиораторай, зүгышэнэй, кукурузоводой үдэрнүүд үнгэргэгдөө.

Буряад орон тухаймнай гараһан бүхы литература эмхидхэн бүридхэхэ ажал ябуулагдадаг.

Библиотекэнүүдые олон болгохо талаар ехэхэн ябуулга хэгдэдэг гээшэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ республика доторнай 13 олониитын библиотекэ нээгдэһэн байха юм. Тэдэнэй 10-иинь хүдөөгэй, 3-иинь үхибүүдэй.

Библиотекэнүүдэй тоо олошоруулхаһаа гадна, уншагшадые ажаһуудаг газартань номоор хангалгада анхарал хандуулагдана. 3026 нүүдэл библиотекэнүүд, ном үгэхэ пунктнууд, библиотекын филиалнууд хүдөө тосхонуудта, малшадай байранuудта, полевой стануудта, загаһашадай бригадануудта эмхидхэгдэнхэй.

Республикымнай библиотекэнүүд хамта дээрэ 374 мянган уншагшадтай. 1972 ондо 35 мянгаад уншагшад нэмэһэн байна.

Библиотекэнүүдэй хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр ябуулагдана. Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр Захааминай аймаг түрүү һуури эзэлһэн юм. Ажаһуугшадайнь 63 процентнь библиотекэһээ ном уншадаг байгаа. Библиотекэнүүдэй гэр байранууд һайжаруулагдажа байнхай. Хурамхаанай аймагта Дэрээнэй, Гааргын, Һахалиин хүдөөгэй библиотекэнүүд, Зэдын аймагта Оёоройн, Захааминай аймагта Санагын, Хужарай библиотекэнүүд шэнэ байшанда оронхой. Хориин аймагай библиотекэ хоёр дабхар байшанда ороо.

Мүнөө үедэ республикын бүхы библиотекэнүүдтэ хамта дээрэ 8,5 миллион хэһэг номууд, журналнууд бии. Үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэнэй библиотекэнүүд 312 мянган номоор баяжаһан байна. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэхи МБА (библиотекэ хоорондын абонемент) хэрэглэдэг хүдөөгэй библиотекэнүүдэй тоо олошорно. Мүнөө үедэ 130 хүдөөгэй библиотекэ СССР-эй алишье хизаарһаа ном захин асаруулжа шадаха байна.

Хүдөө ажахын хүдэлмэришэдые гүйсэд һайнаар номоор хангалгада ехэхэн анхарал хандуулагдана. Хүдөөгэй мэргэжэлтэдые, хүдэлмэришэдые, малшадые хангаха ажал гурбан секторто хубаагданхай. Нэгэдэхинь—М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдөө ажахын хүдэлмэришэдые хангаха сектор, 2-хинь, аймагай библиотекын сектор, 3-хинь—хүдөө ажахын библиотекэ.

Эдэ секторнүүд республикын аймагуудаар номой 34 нүүдэл выставкэ эмхидхэгдэһэн байна. Москвадахи ВАСХНИЛ-ай хүдөө ажахын эрдэмэй түб библиотекын фондһоо номууд аймагай выставкэнүүдтэ табигдаһан юм. «Хони үсхэбэрилгэ болбол манай республикын хүдөө ажахын шэглэл» гэһэн уншагшадай заочно конференци Баргажанай, Яруунын, Хяагтын, Захааминай аймагуудта үнгэргэгдөө.

Мүнөө үедэ библиотекэнүүд малай аһаг шэмэ бүри схээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолые бэелүүлхые оролдожо ябаа ажалшадые соёл культурын талаар хангалтада эдэбхитэйгээр хабаадалсанад.

Е. ЖАРКОВА,
А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директорэй орлогшо.

Хяагтын аймагай Тамир тосхоной хүдөөгэй библиотекын жасада 7 мянган ном тоологдоно. Энэ библиотекын нэгэ филиал Ивановка тосхондо хүдэлнэ. 900 уншагшад эндэ тоологдоно. Досоонь һаруул, уран гоёор шэмэглэгдэһэн плакат, номой выставкэ болон уряа лозунгнуудые харамаар. Эртэ үглөөнһөө удэшэ орой болотор энэ библиотекэдэ уншагшад олоороо ябажа, һонирхолтой номуудые уншана. Библиотекые даагшаар Лидия Павловна Катаманова 15 жэл хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тамирай хүдөөгэй библиотекэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХИЛЫН ГААНАҺАА

СОФИ

СУАН ТХЮИГЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар Парижда үнгэргэгдэһэн уласхоорондын конференциин актда гар табилга Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээе хэлбэришэгүй бэелүүлхэ хүсэлэнтэй байһые баталба гээд Софида ерээд байһан Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй секретарь, ДРВ-гэй правительствын министр Суан Тхюи эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Тус акт ДРВ-гэй правительствын нэрэ хүндые, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын үүргэ дээшэлүүлнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ хадаа Вьетнам арадай ехэ илалта, Зүүн-Урда Азидахи, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хүсэнүүдэй илалта болоно. Париждахи хэлсээе Холбоото Штадуудай, сайгон захиргаанай хэлбэришэгүй бэелүүлхыень түлөө тэмсэхэ гээшэ гол шухала зорилгомнай мүн.

Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл, социалис оронуудай нэгэдэл, сүлөөтэ байдалай ба дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдэй интернациональна нэгэдэл бэхижүүлхэ хэрэгтэ Вьетнамай Демократическа Республика урдынхи мэтэ ехэ туһа нэмэри хэхэ байна гэжэ Суан Тхюи тэмдэглээ.

ДАККА

Бүгэдэ ниитын һунгалта

ТАСС

Ороной Национальна ассамблейн (парламентын) бүгэдэ ниитын һунгалта Бангладешей Республикын түүхэдэ түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэ. Даб дээрэхи тусхай бэшэ баримтануудай ёһоор, һунгагшадай 50 гаран процентнь һунгалтада хабаадаа.

НЬЮ-ИОРК

Бомбодолгонууд үргэлжэлһөөр

ТАСС

Пномпень хотоһоо зүүн-урдуурхи Камбоджын сүлөөлэгдэһэн районуудые американ авиаци бомбодоһоор гэжэ США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэгшэ мэдээсэбэ.

ВАРШАВА

…П-ын ЦК-гай …итбюрогой …седани

ТАСС

…радай ажахыда химиин …алта туйлалтануудые …эрүүлхэ программын …тые ПОРП-ын ЦК-гай …итбюро, ПНР-эй прави…ствын Президиум хара…гээ гээд ПАП агентство …эсэнэ.

…80 он болотор Поль… химическэ промышлен… хүгжөөхэ программын … хүдэлжэ байгаа пред…нүүдые һэльбэн шэ…ые, хүн зоной аша ту… гаргагдадаг эд бараа… ассортимент үргэдхэ… хүнгэн промышленнос… машина бүтээлгын, ба… хүдөө ажахын эдлэл …лнүүдые бүри ехээр …рилхые хараална.

…ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй …лэгшэ Г. Яблоньский …ин Араб Республикада …о ерэһэн тухайдаа По…родо, правительствын …умдэ элидхэбэ.

…етнамай асуудалаар …оорондын конференци … ПНР-эй гадаадын хэ…рэй министр С. Оль…иин хэһэн мэдээсэлые …тбюро шагнаад, тус …еренци дээрэ Польшын …гациин хэһэн ажал …ые һайшааһан байна.

ВАШИНГТОН

…венгер-американ …лсээн

ТАСС

…удалдаа наймаа хэхэ та… венгер-американ хэл… США-гай гүрэнэй …раментда гар табигдаа. …ыин Арадай Республи… Министрнүүдэй Соведэй …үлэгшын орлогшо …айи, США-гай гүрэнэй …тарь У. Роджерс энэ …рментдэ гар табиһан …

…абанай хэрэгээр эндэ … байһан П. Вайи США-… худалдаа наймаанай …тр Ф. Денттэй уулза…оролдэбэ. Ойрын сагта …ото Штадууд ба Венг… хоорондохи экономи… коммерческэ харил… һайжаруулха тухай …лые зүбшэлһэн байна.

Хойто Ирландиин түб Белфаст мүнөө дайсанда эзэлэгдээд байһан городтол болошонхой. Вокзалнууд болон автобусой станцинуудта, үйлсэ болон талмайнуудта, хүдэлмэришэдэй кварталнуудта Англиин солдадуудай харуулнууд табигданхай. Городто мүрдэлгэ бэдэрэлгэнүүд, …удаанууд үргэлжэлһөөр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шалгалтын нэгэ пункт дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

БЕРЛИН

Социальна хангалга һайжаруулха

ТАСС

ГДР-эй энэ жэлэй бюджедтэ хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай социальна хангалгада 160 миллион марка һомологдонхой. Энэнь 1972 онойхиһоо 10 процентээр ехэ. Ажалшадай элүүр энхые һайжаруулгада илангаяа ехэ мүнгэ зөөри һомологдоо.

ПАРИЖ

Туһаламжын жасада

ТАСС

Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин эдэбхитэд 400 мянган франк суглуулжа, вьетнам арадта туһаламжа үзүүлгын жасада оруулба. ВКТ-гэй гүйсэдхэхэ комиссиин уряада Франциин ажалшад халуунаар харюусажа, ороной предприятинуудта мүнгэ зөөри суглуулха хэрэгые эдэбхитэйгээр ябуулһан байна. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин бюрогой хүдэлмэридэ хабаадахаяа мартын 23-да Ханой ошохо ВКТ-гэй делегаци суглуулагдаһан мүнгэ зөөри Вьетнамай ажалшадта дамжуулан үгэхэ юм.

ПАРИЖ

НЭГЭДЭХИ ТУРАЙ ДҮНГҮҮД

ТАСС

Франциин Национальна суглаанда үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалтын нэгэдэхи турай тусхай дүнгүүдые Дотоодын хэрэгүүдэй министерство тунхаглаба.

5.156.619 һунгагша (һунгагшадай 21,3 процентнь) Франциин Коммунис партиһаа дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө дуугаа үгөө.

Социалис партиһаа, зүүнэй үзэлтэй радикалнуудай хүдэлөөнһөө дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө 4.939.603 хүн (һунгагшадай 20,4 процентнь) дуугаа үгэһэн байна. Тиигэжэ хамтын программын үндэһөөр тэмсэдэг зүүнэй үзэлтэй гурбан партиин холбооной түлөө һунгагшадай 41,7 процентнь дуугаа үгэбэ.

Правительственна олонхиин партиһаа дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө 8.364.904 хүн (һунгагшадай 34,5 процентнь) дуугаа үгөө. Дотоодын хэрэгүүдэй министр Р. Марселен һунгалтын нэгэдэхи турай дүнгүүд тухай мэдээсэхэдээ, һунгагшадай 4 процентын дууе абаһан политическэ бүлэглэлнүүд правительственна олонхидо хамжана гэжэ тэмдэглээ.

«Реформаторнуудай» түлөө һунгагшадай 12,4 процентнь дуугаа үгэһэн байна.

ПАРИЖ

ХОЁРДОХИ ТУРАЙ КАНДИДАДУУД ТОДОРБО

ТАСС

Франциин парламентын һунгалтын мартын 11-дэ үнгэргэгдэхэ хоёрдохи турта хабаадаха кандидадуудые бүридхэлдэ абалга дүүрэбэ. Һунгагшад үшөө 342 депутадые Национальна суглаанда һунгаха ёһотой. Түрүүшын турта оройдоол 58 кандидат Национальна суглаанда һунгагдаһан байгаа.

Хоёрдохи турта дүн хамта 944 кандидат дэбжүүлэгдээ. Нэгэдэхи турта дэбжүүлэгдэһэн 1.134 кандидат һунгагшадай 10 процент дуу абажа шадангүй, тэмсэлһээ гараа, 765 хүн кандидатураяа болюулхые шиидхэһэн байна.

Хариин оронуудта мартын наймание һайндэрлэбэ

Эб найрамдалай, демократиин түлөө, капиталай оронуудта эхэнэрнүүдэй тэгшэ эрхын түлөө, колониализм ба шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү тэмсэлэй уряа доро бүхы оронуудай ажалша эхэнэрнүүдэй уласхоорондын паналаа нэгэдэлгын үдэр — мартын найман һайндэрлэгдэбэ. Социалис оронуудай эхэнэрнүүд экономико, соёл культура, эрдэм наука хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ амжалта, илалтануудые туйлажа, мартын наймаанай һайндэрые тэмдэглэбэ.

БЕРЛИН. 3,8 миллион эхэнэрнүүд ГДР-эй арадай ажахыда хүдэлнэ.

Республикын ниитын ба гүрэнэй ажабайдалда эхэнэрнүүд ехэ үүргэ дүүргэнэ. ГДР-эй Арадай палатын депутадуудай 32 процентнь эхэнэрнүүд юм.

КУБА. Хахад миллионһоо үлүү эхэнэрнүүд ажаһуудал хангалгын албанда ажаллана. Худалдаа наймаанай, хэлхээ холбооной эмхи зургаануудта, хүнгэн промышленностиин предприятинуудта нилээд олон эхэнэрнүүд хүдэлдэг юм.

Кубын Компарти, правительство эхэнэрнүүд болон үхибүүдтэ ехэ анхарал хандуулна. Хүүгэдэй саадууд, яслинууд, медицинскэ эмхи зургаанууд орон дотор олоор баригданхай.

НЬЮ-ИОРК. Американ эхэнэрнүүд ажал хүдэлмэри хэхэ талаар эрэшүүлтэй тэгшэ эрхэгүй байһаар. Эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй тэн адли хүдэлөөшье һаа, һуралгүй бага салин хүлһэ абадаг гэжэ «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» журнал бэшэнэ.

США-гай Ажалай министерствын тусхай баримтануудай ёһоор, нёдондо жэл 29 мянган эхэнэр хүдэлмэрилэгшэдтэ 14 миллион доллар дутуу түлэгдэһэн байна.

ТОКИО. Японой 11 миллион эхэнэр хүдэлмэрилэгшэ хашалта, харшалалта доро ажаллана. Орон дотор эхэнэрнүүд эрэшүүлһээ 2 шахуу дахин бага салин абадаг. Ажалладаг бүхы эхэнэрнүүдэй 28,5 процентнь жэл бүри ажалһаа гаргагдадаг байха юм.

БАРУУН БЕРЛИН. Баруун Берлинэй демократическа эхэнэрнүүдэй союзай байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, баярай суглаан эндэ болобо. Баруун Берлинэй ажалша эхэнэрнүүдэй социальна ба политическэ эрхэнүүдэй түлөө, Европодохи түгшүүрилые һуларуулхын түлөө тэмсэлдэ энэ союз шухала үүргэ дүүргэнэ.

Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй амаршалгын телеграммые баярай суглаанда хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Демократическа эхэнэрнүүдэй союзай правлениин түрүүлэгшэ Маргот Мроцински заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдалай ба ниитын дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ хотын түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдтэй хамта тэмсэлээ үргэлжэлүүлхые уряалба.

(ТАСС).

ВАШИНГТОН

САГААН БАЙШАНГАЙ МЭДЭЭСЭЛ

ТАСС

Финансын министр ДЖ. Шульцые худалдаа наймаанай асуудалнуудаар совет-американ комиссида американ талын түрүүлэгшээр президент Р. Никсон томилбо. Тэрэ энэ тушаалда П. Питерсониие һэлгээ.

ТОЛИ

Арадай аман зохёолой абдарһаа

Адуун һүрэг, ардаг морин тухай

Арадай дундаһаа баатар,
адуунай дундаһаа хүлэг.
Нүхэрэй һайнине ханилжа мэдэхэ,
мориной һайнине анлжа мэдэхэ.
Һайн хүндэ нүхэр олон,
Һайн мориндо эзэн олон.
Харуу хүндэ нүхэр холо,
Хашан мориндо газар холо.
Адуута хүн ябагадахагүй,
аргата хүн газардахагүй.
Агтые алдаа һаа, баригдаха,
ама алдаа һаа, баригдахагүй.
Түмэрэй һайнине дабтажа мэдэдэг,
мориной һайнине мордожо мэдэдэг.
Ажал хэжэ хүн болодог,
арые дабажа хүлэг болодог.
Һайн хүн хэһэн ажалда туһалха,
Һайн морин һанаһан газарта хүргэхэ.
Хүлэг морин хүнэй нүхэр,
Хүдэр номон зоригой нүхэр.
Үрн хүүгэд нүхэдөө олохо,
Үреэ морин эжэлээ олохо.
Хүнэй нүхэр — морин эрдэни,
хүүгэдэй нүхэр — халтар нохой.

Адуушанай нүхэр — ардаг азарга,
ангуушанай нүхэр — анга нохой.
Адуун һүрэгэй эдеэлсэ —
атар газарай ногоондо,
Туруута адуунай ундалаа —
тунгалаг булагай уһанда.
Һамга абаһан хүн һара бардам,
азарга унаһан хүн үдэр бардам,
Өөрһөө урид морёо садхаха,
уһалхаһаа урид уламаа һуладхаха.
Морин будхаха — дэлһээ дэбдихэ,
Үхэр будхаха — эбэрээ дэбдихэ,
Долонгир морин тээрнһэн эзээ абарха,
Хотошо нохой хони малаа абарха.
Морин номгон — эзэн ябаган,
Морин дошхон — эзэн нарин.
Мори һургажа эзэн болодог,
модо сабшажа дархан болодог.
Эзэн муутай морин туранхай,
эхэнэр муутай эрэ хахархай.
Морин хүгшэрхэ — унага дааганай наадан,
Хүн хүгшэрхэ — үхибүүдэй наадан.
Ардагай хурданаар ангые абалха,
Эмээлтын хурданаар эмнигые барнха.

Б. НАМСАРАЙН суглуулбариһаа.

Һайнаар байһан хүндэ
жаргал тогтохо,
Муугаар байһан хүндэ
тодхор ушарха.
Нюусаар хүндэ туһалһан
Нюуртань бусажа ерэдэг.
Бэедэш ороһон шүдхэр
Бэеыеш эдижэ һалаха.
Холын харгые —
ойрын харгыгаар эхилдэг,
Хүндэ ажалые —
хүнгэн ажалаар эхилдэг.
Һүнэй гурил сагааншаг.
Хүнэй һамган залуушаг.
Үүсэнь амтатай аад,
Үүдэнэйнь богоһо үндэр.
Бэшэ хүнине
шүүмжэлхынгээ урда,
Бэеынгээ тоорог гүби.
Хүнэй долоон дутууе
хараһаар олобо,
Өөрынгөө далан дутууе
хаража ядана.
Хари газарта ошохынгоо
урда —
Хорюултай газарыень
мэдэхэ хэрэгтэй.

Таабаринууд

Гургалдайн гунан
буханууд
Гурбан һара соо угы
болоод,
Булагай дабаанай
саанаһаа
Бултай бултайһаар
гаража ерэбэ.
(суг мүшэд).

Нахид гэмэ һуудалтай,
Наян найман
шаантагтай,
Шэрүүн хатуу зүрхэтэй,
Шэгжүү хүшэр
абаритай.
(уһан тээрмэ).

Ута хүбүүнэй
Огторгойдо хүрэхэдэ,
Олон нүхэдынь
Унажа үхэшэбэ.
(утаан. ошон).

Зартагай түлеэ хахалжа
ядааб,
Загал мори һургажа
ядааб.
(уһан, загаһан).

Хүбүүнинь ута,
Хүүхэнинь улаан,
Хүгшэнинь бүдүүн.
(утаан, гал, пеэшэн).

Дүшэн дүрбэн
нюдэтэй,
Дүрбэн тээшээ
гэзэгэтэй.
(шэгнүүр).

Хангай дээрэ
хан-хан гээ,
Хаана яана дуулдаа.
(хүхын донгодохо).

Шнир, шнир хатарааб,
Шнихан болотороо
таргалааб.
(нооһо ээрэхэ).

Хара үхэр
Хада маажаа.
(һам).

И. МАДАСОНОЙ
суглуулбариһаа.

Манай газетын штатнабэшэ фотокорреспондент энэ зурагаа «Эхир хурьгад, эжэл хоёр» гэжэ тон зүб нэрлээ. Зүгөөр хонидоо олоор эхирлүүлжэ, тобир тарганаар түлжүүлхын тула оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, зоотехническэ ёһо гурим наринаар сахидаг гээшэ. Тиимэ хонишодой Ахада олошоржо байһаниинь бүришье һайшаалтай.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

Ахадаа алдартай, агнууридаа урагшатай мэргэн Жамбал Дамбаевич Самбялов.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

РАССКАЗ

ЗҮҮДЭН

Матвей ОСОДОЕВ

Уур сухалдаа хахаһан Мархаас зоргоороо бүншэжэ ябаһан һайбар бууралайнгаа баруун ууса руу минаадажархиба. Үни заяанай эзэндэө шабхуурдуулаагүй мориной-гоо урагшаа һуг харайхада, бэгзыгээд һууһан Мархаас гэдэргээ шуул лэ тарайшан алдаба. Сухалынь, улам орьёлжо, сошордожо солгёотоһон бууралайнгаа амые хазайтарнь угзараад, юугээшьеб даа харааһан хэбэртэй хамар дорохоноо гэмэрбэ.

«...Шүдхэр шамай! Хүлһэ һалһа алдатараа ажаллахаш. Һайнинь алин бэ? Тэрэ суглаанда һууһан гахайшад намһаа үлүүгээр ажаллаа юм гү? Үгы! Аблагүй ябаха бүриш баһанад ха. Мэдэхэгүйш... Угайдхадаа үноохи тэрэ халзан тархитай пэсхэгэр үбгөөдэй юундэ намда нитэрээ нохойрооб? Би тэрэнэй орондо байгаа һаа, үни пенсидэ гараад, амгалан амаржа, хүйһэндөө нёлбожо хэбтэхэ һэм. Хараахан шэрээхэһээ ондоо, хүйхэршни, ямар аша туһа хээ гэбэш? Маанад шэнги нюргаа бэгзылгэжэ, шабар шэбхэ, үнэр танар соогуур палюурдаа һаа, яһаа, саймар, иигэжэ хашхархаа болихол һэн. Гайхалтай! Талха тарянай хомор һэн тула би хайшан гэжэ оёоргүй гэдэһэтэй гахайнуудыень таргалуулхабиб» гэхэ мэтын бодолнуудта эзэлэгдэн саашалба.

Мархаас Петрович урдань ямар ажал хэжэ ябаһанаа балай һайса һанадаггүй, харин колхозой түрүүлэгшэ боложо үзөөгүйдөө досоонь дутуу дунда ябагша.

Үшөө нёдондо хүдөө ажахын институт дүүргэһэн залуу басаган өөрынгөө дураар ниишэ, Уляангиртада ерэһэн аад, хахад жэл ажаллажа үрдеэгүй байтараа ханилха нүхэрөө олоод, һөөргөө город ябашоо бэлэй. Тэрэнэй арилхада Мархаас Петрович досоогоо яһала хүхеэ һэн. Колхозой контородо орохонь улам олошоржо, ноёдой хажуугаар шүргэсэлдэхэншье үлүү болобо.

Тэрээнһээ хойшо Мархаас баһа тэрэ гахайнуудаараа носолдожо эхилбэ.

Нюур шарайнгаа улайтар һогтобошье, «бараг хаб, энээнһээ болохые залгигша һэмнайб» гэжэ бэедээ найдаһан Уляангиртын колхозой ахалагша гахайшан Ардайн голые оймуулжа гараһанаа бүри һанабагүй. Арай шамай тэргэһээ буужа, сугтаа ажалладаг Янжуумайнгаа гэр байрые бэдэрэн, хана хашаагаарнь шүргөөлдэбэ. Энэ тэрээгүүр дэмырэн тэмтэрэн ябаһаар. шал һогтуу Мархаас Янжуумайн шахамал гахайн байра руу гульдирба. Булан соо обойжо хэбтэһэн хүхэ сагаан хоншоортые нойрмог нюдөөр хаймалаба.

— Нюу-нюу-хамни! Хүнжэлгүй сэндыхэдэжэ хэбтэнэ гүш даа. Байза, бишни шамайгаа дулаасуулхал байхаб, — гэжэ шүлһэндөө хахан-сасан байжа үүтэнээд, саашадаа хүл дээрээ тогтохо шадалгүй, унтажа хэбтэһэн гахайн хажуугаар гуйбалзан унаба.

Сошордоһон гахай бодохоо түхеэрбэ. Теэд хүлеэгдээгүй айлшанайнгаа оро бодогүй хурхирхые обёорходоо нюргаараа нялдан, һөөргөө хэбтэшэбэ. Зэргэлһэн ханияа Мархаас сээжээрнь тэбэрихэеэ забдаба, теэд гарынь яашье хүрэбэгүй.

— Байза, Янжуумаймни сээжэ нимэ хабтагар шэрүүн бэшэ һэмнай. Яашоо гээшэб? Энэмни, хай, Янжуумайшье бэшэ, харин Булсуунаймни ха. Мун лэ тиимэ. Ажал хээгүй ябахадаа хүншни аргагүй бүдүүрдэг ха юм. Булсуунай намда хадамда гараханаа хойшо хара ажал хээгүй һэм шуу, — гэжэ нойрмогоор шэбшэн хэбтэһээр, удаадахи зүүдэнэйнгээ харгыгаар гэдирбэ.

Ардайн голой баруун эрьеэр нэмжыһэн сэсэгтэ нугын тэг дунда һая баригдаһан шулуун байра гонзойно. Поршоонхонуудайшье шургажа гарахагүйгоор хорёологдоһон тээлниг соогуурнь тоогүй олон, тобир тарган гахайнууд бэлшэнэ. Колхозой центрһээ ерэһэн «Волга» машина сооһоо халхагар галифетэй, елэгэр хара хороом сабхитай, баруун гартаа пампагар портфель һугабшалһан Мархаас гаража, тэрэ шулуун байра тээшэ гонгор-гонгор гэшхэлбэ.

Түмэр хаалта түлхижэ досоо ороходонь, хашарагай зэргэ томо гахай арайхан бодожо, хондолой дээрээ согсойн һуугаад, Мархаас Петровичые амаршалһан мэтэ толгойгоо дохисогообо. Тэрэнэй хажуугаар гараха зуураа: «Хаpалши, өөрымни гахайһаа һураггүй томо, тарганшье байнал» гэжэ Мархаас халаглаба. Удаадахи таһалга руу ороходонь, саһан сагаан халхагар халаадуудые хэдэрһэн залуухан басагад уһан нарай поршоонхонуудые хөөрүүлһэн һуоөр угжажа байбад.

Сугтаа ажалладаг Янжуумайнь тэрэ залуухан гахайшадта ноёрхожо түлэг дундаа. «Одоол мүнөө ноёдто хараалгахаа болёо хаб. Хуу баран намда атаархахал байхат» гэжэ бэеэ бэеэрээ магтажа байтарнь, залуухан басаган ойронь ерээд:

— Мархаас Петрович! Поршоонхонуудай хөөрүүлһэн һуеэ голоод байнал. Яахаб? Манна каша нюдөөд, саахартай холижо эдеэлүүлхэдэ болохо гү даа, аа? — гэжэ урин зоолэнөөр хандаба.

— Энээн тухайгаа конторо соо хэлсүүжэбди,— гээд. Мархаас тэрэ басагые хулгай нюдөөрөө узүүрлэжэ байтараа, удаадахи зүүдэнэй утаһан харгыда орожо, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй суглаанда ерэһэн байгаа.

Мархаас Янжуумай хоёр президиумдэ һунгагдажа, улаан бүдөөр нэмэреэтэй ута столой саана зэргэлэн һуубад. Үнөөхи халзан тархита сэндэгэр үбгөөдэйн үгэ хүүрые бултадаа яһала анхаралтайгаар шагнанад.

— Ганса Мархаас Петровичой ашаар Уляангиртын колхоз түрүү ажахынуудай зэргэдэ ороо. Мархаас мэтэ ажалша бэрхэ түрүүлэгшэһээ жэшээ абан, бусад колхозойхид эрхим һайнаар ажаллаха ёһотойт, — гэхэ мэтые шалижа байтарнь, Янжуумайн шахамал гахай бодохоо түхеэржэ, гол годогүй хурхиржа хэбтэһэн Мархаасые хана тээшэнь шэнгаханаар түлхижэрхибэ.

Хашхаран һэрихэдээ, Мархаас үнөөхи халзан үбгөөдэйдэ бахалуурдуулжа байна гүб гэжэ зүүдэлһэнээ тухайлба. Шорой тортог болоһон хубсаһаа түргэн дундаа һэжэрээд, хашаагай хойгуур хүн зонһоо хоргодон тэрьелбэ.

Үглөөнэй улаан наранаар үнеэдээ һаахаа гараһан Уляангиртын һамгад Мархаасые обёоржо, иигэжэ дуугаралдаба

— һүү, харалши! Мархаасай баһа Янжуумайһаа ерэбэл!

— Түрүүшынхеэ хараа аалши?

— Гайхалтай! Һамганиинь Булсуунайнь, уурладаггүй юм гү?

— Бү мэдэелши-ии!

— Халаг, минии үбгэн байхаа яагааб. Тархидахи үһыень нэжээдээр зулгааха һэм!

— Яахашниб. Булсуунайнь һайн мэдэжэл байгаа бэшэ гү даа.

Мархаас Петрович тэдэ һамгадай хажуугаар гараха зуураа: «Янжуумайн гахайд минии гахайдһаа һураггүй томо. тарганшье байна, һамгандаа, Булсуунайдаа, хэлэхэ шухала. Бөөлжэтэрнь эдээллэг лэ Талхан яһала бии һэм шуу», — гэжэ өөртөө шэбшэнэ.

Халаг даа! Хэрбээ Мархаас Петрович үнэхөөрөөшье хүлһэ һалһа алдатараа ажалладаг, колхозой талханһаа һуулидаггүй һаа, заяандаашье иигэжэ зүүдэлхэгүй һэн ха.

ДУУНДАА ҺОГТОҺОН ҺОЙР

ШОГ

Хара һойр харгыгаар хэлтэлзэн, урбагар улаан нюдэеэ нэгэ анижа, нэгэ хаража, гэр тээшээ аалихан гэшхэлнэ. Барагшагаар бариһан хэбэртэй, толгой соонь туулга шудхаһандал хүзүүень дараад лэ гунхалзуулна. Тиин арай шамай гэжэ газаагаа хүрөөд ябатараа, модоной мүшэрһөө тороод, тад гэдэргээ тарайшаба. Теэд хайшан гэхэб, дээрэһээ амяа абажа аалиханаар бодоод:

— Энэ шолмо һамгые үглөөгүүр хорёо соогуурхи мүшэрөө һайнаар суглуула гээ һэмнэйб. Энээхэн хэдэн модоной мүшэр түүжэ шадахагүй аад, яажа амиды ябадаг юм, — гэжэ аман соогоо гүбэрнэ. Эгээл иигэжэ ябахадань, хүршэ айлайнь һойр дуудажа:

— Сайн нүхэр, манайдаа ороё! Яаһан орой хаанаһаа ябанаш, шамая хүлеэжэ хашараа ха юмбибди, — гэн урдаһаань угтаба. Хара һойрой досоонь наран гаража. миин лэ дуудаагүй хэбэртэй гэжэ бүтүү энеэгээд абана.

— Үгыл даа, конторо ошоһон аад, хэрэгни бүтөөгүй. Тиин ябатараа һайн нүхэдөөрөө ушаржа, үнөөхи Этэшын турлааг, Шабхинуурай Шаазгайтай дураараа болоо һэмди, — гэн амаа һөөм болохоор ангайжа эбһээлээд:

— Байза, шимни айлшатай гүш даа? — гэжэ мэдээгүй юумэдэл миһэрнэ.

— Бии даа, һаяхан түрүүлэгшэ Шара шубуун ерээд, шамтай уулзаха һанаатай хүлеэжэ һууна. Би тиигээд үнинэй дарамал архияа гаргажа үгөөд, зугаалха юумэнэй олдохоо болиходо, газаагуур гэшхэлэн ябаа һэм. Шимни дуу дуулахадаа, зугаалхадаа бэрхэл бэлэйш, Шара шубуугаа һайнаар хүндэлөөд гаргабал, хаана ошохо һэм, — гэжэ Хара һойрой гарыень барина.

— Бури ойлгоногүйб. Юугээ хүүлхэеэ хүлеэгээ юм?

— Хари мэдээгүйлби, тухайлхада, ажал хэнэгүйт гэхэ һанаатай.

— Байгаал бэзэ. Үхэһэн үмхи. Архи байгаа хадаа хэрэг бүтэхэ. Тугаархана хэлэһэншни тон зүб. Бишни зугаалхал байхаб, — гэһээр гэртээ оронод.

Хара һойрнай гэртэ ороһоор, худал үнөөр энеэсэгээн, Шара шубуунайнгаа хажууда һуужа хундагатай архи абаад:

— Хүндэтэ дарга! Холоһоо мандаа ерэһэндэтнай ехэ баярлажа байна гээшэбди. Танайнгаа ерэһэндэ нэгэ дуу дуулаха дуран хүрэнэ,— гээд, архияа хүлд гүүлээд лэ, дуулажа оробо.

Шара шубуун шагнаһандал болоод шэлээрхэбэшье, шашаг үгөөр шүлһэ нёлбоһоо сэсэргэхэдэнь, уураа хүрэжэ:

— һуу! — гээд зандажархиба. Хара һойр, юунэйш болоһые ойлгожо ядан, иишэ тиишэ хараашалжа абяагүй болошобо. Нүгөө һойрынь аалиханаар үндыжэ:

— Хүндэтэ ноён, хүлисыт. Хара һойрнай дуундаа һогтоо гү, яагааб даа, — гэжэ архияа аягалха зуураа гүбэд гэнэ. Шара шубуун ехэ дурагүйдэһэн янзатай:

— Хундагаар дүүрэн архитай байһантнай һайн, гансал хорёо соохи мүшэрөө түүһэн һаатнай, үшөө баярлаха байгааб, — гээд газаашаа гаража ошоо һэн.

Хайшан гэхэб, хоёр һойрнай үгэшье дуугаралсахаяа болёод, урда урдаһаан харалсажа, амаа ангайгаад үлөө бэлэй.

Э. МАНЗАРОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүтэлбэрилэгшын харюусалга» — түрүү бэшэг. Хүндэлэлэй самбар. Манай хөөрэлдөөн. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Габшагай ажалай жэл» — КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой статья. Партийна хронико.

Гурбадахи хуудаһанда: «Гол шухалыень оложо хараха» — П. Толстихинай статья. Түрэл орон доторнай. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Субботын хуудаһан.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — «Эдиршүүлэй оюун бэлиг» гэһэн дамжуулга һурагшадта зорюулагдана. 13.40 — **Үнгэтэ телевидени.** «Хүгжэмтэ киоск». 14.10 — «Здоровье» — научна-популярна программа 14.40 — **Үнгэтэ телевидени.** Мультфильм. 15.00 — **Үнгэтэ телевидени.** «Совет Туркменистан»— — телевизионно документальна фильм. 16.05 — **Үнгэтэ телевидени.** А. Афиногенов. «Мать своих детей» — телевизионно зүжэг. 17.20 — Забһарлал. 17.30 — Залуушуулда зорюулагдаһан дамжуулга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Девушка-парикмахер» — уран һайханай фильм. 20.45 — «Сэнхир галхан». Фотовитринэ.

Улаан-Үдэ харуулна:

21.30 — «Профсоюзууд — коммунизмын һургуули» 21.55 — Концерт. 22.25 — Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулга.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

19.30 — «Рыцарь королевы» — уран һайханай фильм.

Андал[...]
дааша[...]
үбгэн[...]

Үндэр уулын хор[...] үргэн голой тохойдо ган[...] хэ ямаатай үбгэн һамг[...] ёр ажаһууһан юм. Нэгэ [...] үбгэн: Олзо бэдэ[...] «Олхонуудаар» ябаад [...] гэжэ һамгандаа хэлээд [...] һээ гараба. Зориһон [...] галгиһаар Зуугаатын [...] хүрэжэ ерэбэ ха. Тэнд[...] гэ хүн уһанда ойможо [...] раа, гүнзэгы газарта [...] шэнгэжэ байба. Абир[...] тэрэ хүнэй «Абарыш, [...] гэжэ һухирхэдэнь үбг[...] бүһөө тайлан, уз[...] хаяжа үгөөд, тэрэнине [...] гаргаба.

— Аминем абаржа, [...] хэбэш, арбан түхэриг [...] алтаар шамда бэлэгл[...] гэн тэрэ хүн үбгэндэ [...] алтан монетэ үгэбэ ха.

Мүнгэтэй болоһон [...] улам саашаа ошоходонь, [...] һаань, талха тээрмэ[...] бусажа ябаһан хүн да[...] ба.

— Мэндэ, мэндэ амар, [...] тан баабай, хаанаһаа [...] зорибот?, — гэжэ талха [...] мэдүүлэгшэнь үбгэндэ [...] ба. Үбгэншье тэрээнд[...] һониноо хөөрэжэ үгэбэ.

— Тэрэ алта мүнгөө [...] нэгэ пүүд талхаар анд[...] гэбэ ха талхатай хүн, — [...] эдихэ бэшэш, алтан [...] хэрэггүй ха юм. Хари [...] һамгантаяа нилээд удаа [...] хэш.

Үбгэн нээрээшье тии[...] гэжэ һанаад, арбан ту[...] нэгэ мэшээгтэй пүүд [...] андалдаба.

Пүүд талхаяа ү[...] үбгэнэй саашаа ябаж[...] наймаашан уулзаба.

— Мэндээ, мэндэ амар [...] тан баабай, хаанаһаа [...] зорибот? — гэжэ най[...] асууба.

Үбгэн наймаашанда [...] һониноо хөөрэжэ үгэбэ.

— Тэрэ пүүд талхаа[...] нэгэ тэбхэ сайгаар [...] Энэ хүндэ юумэ хаагүй [...] гэлжэ ябаба гээшэбши? [...] тэбхэ сай хүнгэн, а[...] ябахада амар. Баһа [...] һамгантаяа хоюулан [...] най шабардамэ шара [...] сай шанажа уухат, ти[...] ууха гээшэ юугээршье [...] лэшэгүй һайн гээшэ, — [...] ха наймаашан.

Үбгэн нээрээшье тии[...] шэ ха гэжэ һанаад, пүү[...] хаа тэбхэ сайгаар анд[...] саашалба.

Зүргэ харгыдань урд[...] хурабша наймаатай а[...] рын андалдааша Араа[...]

— Мэндэ амар, ахат[...] бай, хаанаһаа хайшал[...] нат?

Үбгэншье алтан ту[...] талхан тухайгаа хөөрөөд, [...] хэ сайгаа харуулба ха.

— Энэ сайгаа та ми[...] гэ хурдан зүүгээр анд[...] Хахархай удархайгаа [...] хадхахадатнай аргагүй [...] тэй байха, — гэбэ ха [...] даашан.

Үбгэн нээрээшье тии[...] шэ ха гэжэ һанаад, тэб[...] гаа нэгэ зүүгээр анд[...] тэрэнээ ханшыдаа я[...] ябатараа, бусаха зам[...] жэрхибэ.

Зүүгээ гээжэрхёод [...] ерэхэдэнь һамганиинь:

— Үү, газар уһан [...] ганса һанаха үбгэмни [...] түбеэр зайжа, ольһото[...] таа олзотой ерэбэ гүш [...] гэжэ эрхэлүүлэн угтаба. [...]

— Хахархайгаа [...] зүү шамдаа олоһон [...] гыдаа тэрэнээ гээжэр[...] гэбэ үбгэн.

— Зүүгээршье яах[...] Өөрыгөөл андалдаж[...] амиды ерэһэншни хүр[...] одоо гэртээ һуу. Сайга[...] жа уух, — гээд һамг[...] сайгаа табин, галаа [...] һэн гэхэ.

Д-Д. ЦЫРЕНЖАП[...]

Редакторай орлог[...]
М. Н. НИМАЕ[...]

Манай адрес, телеф[...]

г. Улан-Удэ, ул. [...]на 35. Телефоны: р[...]ра — 54-54, приём[...] 54-93, зам. редакт[...] —68-08, зам. редакт[...] 62-62, отв. секрет[...] 50-52, секретар[...] — 66-76, отделы: [...]тийной жизни — [...] сельского хозяйства—6[...] 63-86, пропаганды [...] цин — 56-23, промыш[...]